

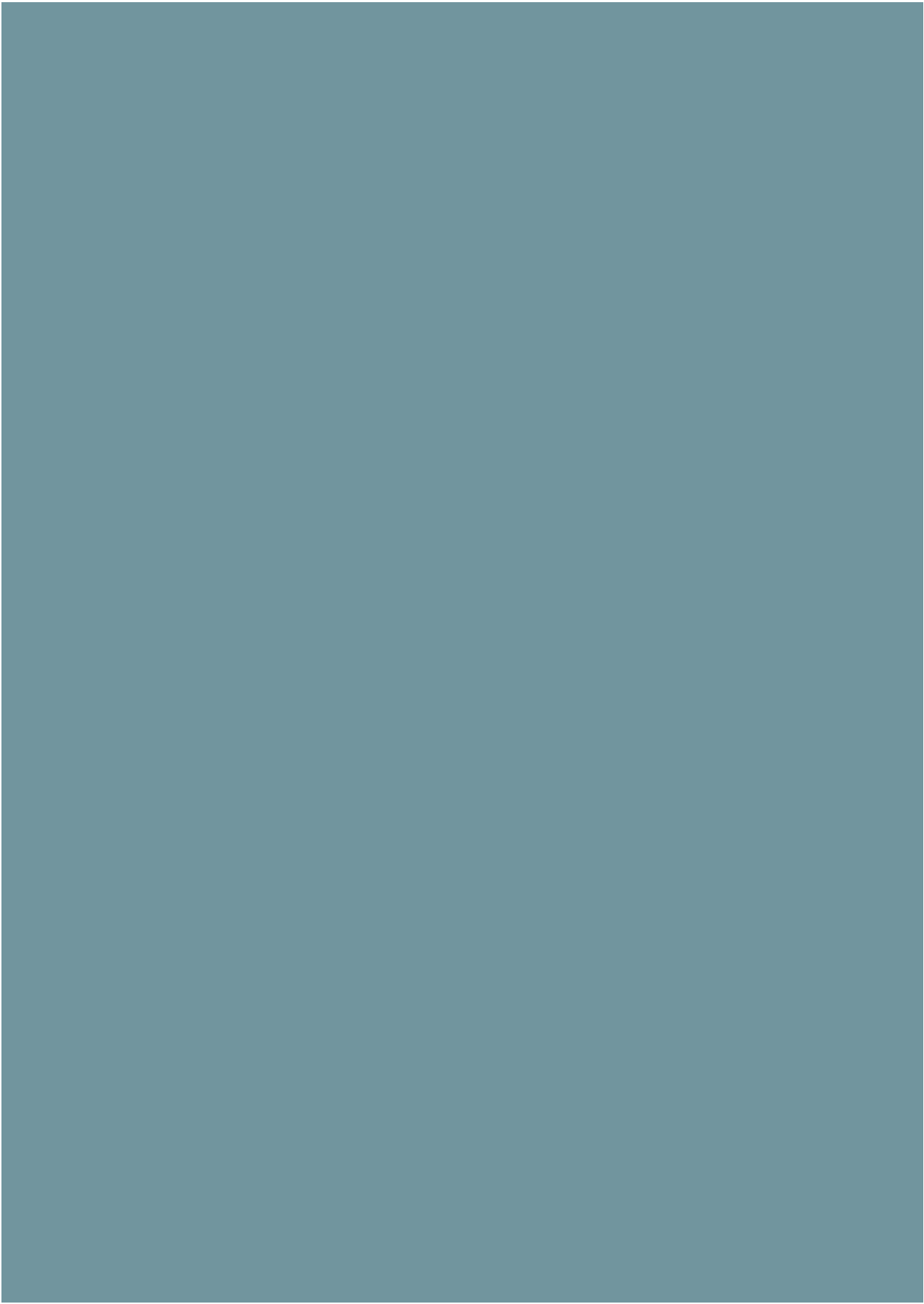
REGERINGEN

Danmarks Nationale Reformprogram 2017

Økonomi- og Indenrigsministeriet

APRIL 2017

REGERINGEN

Danmarks Nationale Reformprogram 2017

Økonomi- og Indenrigsministeriet

APRIL 2017

Indhold

1. Indledning	5
2. Den økonomiske ramme.....	7
2.1 Udsigterne for dansk økonomi.....	7
2.2 Makroøkonomiske balancer	9
3. De landespecifikke anbefalinger.....	13
3.1 Finanspolitik og budgetmålsætning.....	14
3.2 Øge produktiviteten og investeringerne i den private sektor.....	17
4. De nationale mål i Europa 2020-strategien	25
4.1 Det nationale mål for beskæftigelse	25
4.2 Det nationale mål for forskning og udvikling.....	33
4.3 Det nationale mål for klima og energi.....	38
4.4 Det nationale mål for uddannelse.....	41
4.5 Det nationale mål for social inklusion	45
5. Institutionelle spørgsmål og interessentinddragelse	51

1. Indledning

Dansk økonomi er inde i et opsving. BNP er vokset hvert år siden 2009, og beskæftigelsen har været i klar fremgang siden 2012. De senere års reformer har bidraget til at løfte arbejdsudbuddet. Dansk økonomi nærmer sig en situation med normal kapacitetsudnyttelse, og arbejdsmarkedet er kommet tættere på en situation med kapacitetspres. Strukturpolitikken vil have fokus på at øge arbejdsudbuddet, styrke produktiviteten og sikre holdbare offentlige finanser.

I forbindelse med det europæiske semester fremsender EU's medlemslande hvert forår nationale reformprogrammer, som redegør for landenes strukturreformer. Der fremsendes desuden de årlige nationale stabilitets- og konvergensprogrammer, der redegør for den mellemfristede økonomiske udvikling og de offentlige finanser.

Danmarks Nationale Reformprogram 2017 redegør blandt andet for de tiltag, som Danmark har taget for at efterleve de to landespecifikke anbefalinger fra EU, som Danmark modtog i juli 2016. Der beskrives også den danske udmøntning af EU's vækststrategi (Europa 2020). Desuden præsenteres den overordnede økonomiske ramme for den danske økonomi med afsæt i Konvergensprogrammet for 2017.

Strukturen i *Danmarks Nationale Reformprogram 2017* er som følger:

- **Kapitel 2** beskriver den overordnede økonomiske ramme for Danmark, herunder den samfundsøkonomiske udvikling og finanspolitikken.
- **Kapitel 3** redegør for de tiltag, som Danmark har taget og vil tage for at efterleve EU's landespecifikke anbefalinger til Danmark fra 2016.
- **Kapitel 4** omhandler de tiltag, som Danmark har taget og vil tage for at bidrage til opfyldelsen af Europa 2020-strategiens fem overordnede mål.
- **Kapitel 5** redegør for inddragelsen af Folketinget og interesseorganisationer.

Endvidere behandler de enkelte kapitler også en række af de temaer, som indgår i EU-kommissionens landerapport for Danmark, der blev offentliggjort i februar 2017. I kapitlerne er endvidere så vidt muligt redegjort for evalueringer af de seneste års reformindsatser.

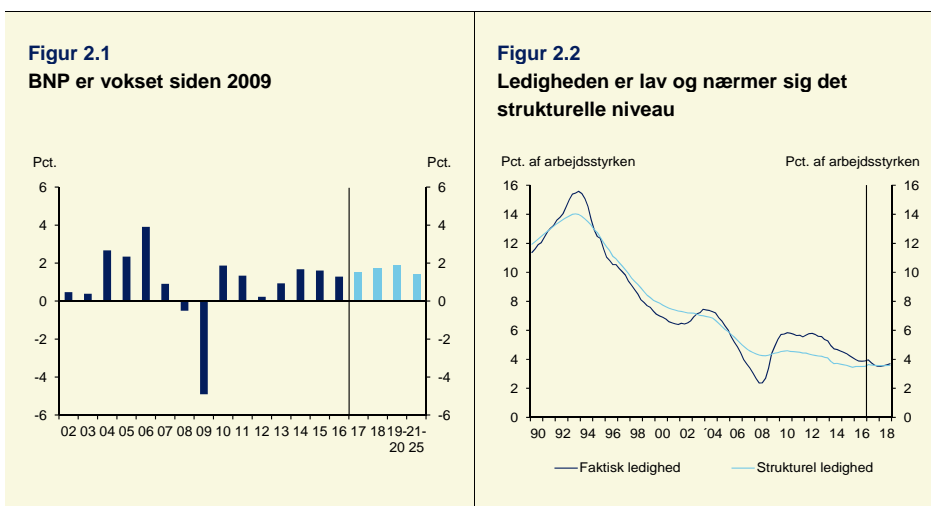

2. Den økonomiske ramme

2.1 Udsigterne for dansk økonomi

Dansk økonomi er inde i et opsving. BNP er vokset hvert år siden 2009, og indikatorer peger på, at fremgangen er fortsat ind i 2017. Økonomien er dermed inde i ottende år med positiv vækst og nærmer sig en situation med normal kapacitetsudnyttelse. Væksten i BNP ventes at tiltage fra 1,3 pct. i 2016 til 1,5 pct. i 2017 og 1,7 pct. i 2018. I den mellemfristede periode frem til 2025 ventes vækst på i gennemsnit 1,9 pct. i 2019-2020 og 1,4 pct. i 2021-2025, jf. figur 2.1.

Anm.: I figur 2.1 angiver de lyseblå søjler den forventede vækst i BNP. Efter 2018 bygger fremskrivningen på beregningstekniske principper.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Opsvinget i dansk økonomi afspejles i udviklingen på arbejdsmarkedet. Samlet set har mere end 134.000 personer fået et job siden starten af 2013, hvor udviklingen i beskæftigelsen vendte. Alene sidste år steg beskæftigelsen med næsten 50.000 personer.

Ledigheden er faldet og var i 2016 på det laveste niveau i 40 år, når der ses bort fra årene 2007 og 2008, hvor de forudgående års overophedning af dansk økonomi havde bragt ledigheden ned på et meget lavt niveau, jf. figur 2.2.

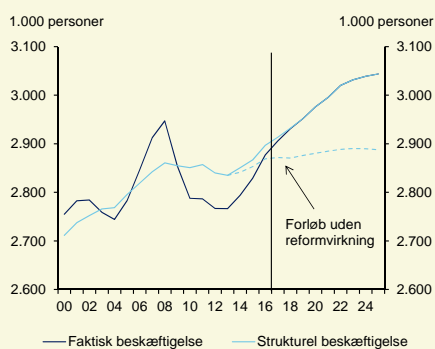
Der er et bredt fundament for vækst i de kommende år. Det private forbrug har udviklet sig stærkt siden 2014, og fremgangen forventes at fortsætte understøttet af stigende reale indkomster, som skal ses i sammenhæng med stærk jobvækst og en afdæmpet prisudvikling. Stigningen i den reale kerneindkomst (lønindkomst og overførsler) var i 2016 den højeste siden 2007.

Potentialet for stabil fremgang i det private forbrug skal også ses i sammenhæng med, at forbruget fortsat ligger lavt i forhold til indkomsterne. Husholdningerne har gennem en årrække holdt igen på forbruget. Det skyldes både de generelt usikre udsigter for den økonomiske udvikling og for nogle husholdninger et behov for konsolidering efter et stort lånefinansieret forbrug i midten af sidste årti.

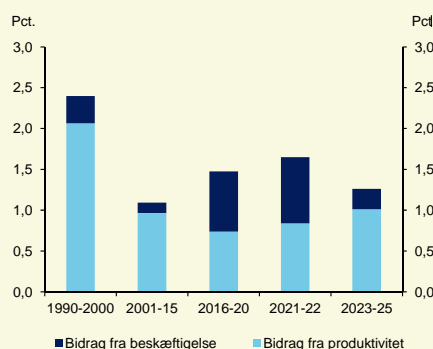
Eksporten har udviklet sig svagt de senere år parallelt med en afdæmpet verdenshandel. Verdenshandlen ventes imidlertid gradvist at tage til, og på de danske eksportmarkeder er beskæftigelsen generelt i god fremgang, herunder i USA og Tyskland. På den baggrund ventes der et større bidrag fra eksporten til væksten i 2017 og 2018. Øget efterspørgsel ventes at få virksomhederne til at udvide produktionen i de kommende år og dermed få behov for både mere arbejdskraft og ny kapital.

I takt med den fortsatte konjunkturfremgang skønnes beskæftigelsen at stige med yderligere godt 50.000 personer i løbet af 2017 og 2018. Stigende beskæftigelse i en situation med allerede lav ledighed kan føre til mangel på arbejdskraft og tiltagende kapacitetsbegrænsninger. De senere års reformer, herunder tilbagetrækningsreformen, vil øge den strukturelle beskæftigelse – og dermed produktionskapaciteten i dansk økonomi – i de kommende år, men beskæftigelsen vil for alle praktiske formål være tilbage på det strukturelle niveau i 2018. Uden de senere års reformer ville beskæftigelsen allerede nu ligge over det strukturelle niveau med risiko for udbredte flaskehalse og tiltagende lønpres til følge, *jf. figur 2.3*.

Figur 2.3
Reformer understøtter stigning i beskæftigelse

Figur 2.4
Vækstpotentialet begrænses af svag produktivitetsudvikling

Anm.: Beskæftigelsen inkl. orlov i figur 2.3.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Presset på arbejdsmarkedet er endnu ikke så stort, at der er tegn på en accelererende lønstigningstakt. Lønstigningstakten har ligget forholdsvist stabilt de seneste par år, men tiltagende lønstigningstakter viser sig typisk med en vis forsinkelse, når arbejdsmarkedet strammer til. De aftalte overenskomster på det private arbejdsmarked i foråret 2017 tyder dog ikke på nogen større stigning i lønstigningstakten.

Hvis dansk økonomi overophedes, kan det i sidste ende føre til en efterfølgende periode med svag eller negativ vækst. Modsat vil nye tiltag, der øger arbejdsudbuddet, kunne modvirke kapacitetsbegrænsninger og understøtte fortsat fremgang i beskæftigelsen og dermed forlænge opsvinget.

I det mellemløb er det antaget, at opsvinget og fremgangen på arbejdsmarkedet fortsætter og dermed ikke bremses af en uholdbar udvikling som følge af stigende kapacitetspres. Beskæftigelsen skønnes at stige med knap 100.000 personer frem til 2020 til et niveau på omkring 3 mio. og med yderligere knap 70.000 personer i perioden 2021-2025. Det afspejler hovedsageligt en stigning i den strukturelle beskæftigelse, i takt med at vedtagne reformer får effekt.

Stigningen i den strukturelle beskæftigelse vil i de kommende år bidrage til vækstpotentialet i dansk økonomi, men virkningen af allerede vedtagne reformer aftager efterhånden. Det samlede vækstpotentiale begrænses endvidere af en svag produktivitetsudvikling, *jf. figur 2.4*.

Frem mod 2025 ventes væksten i BNP i gennemsnit at blive 1½ pct. om året. Det dækker over en lidt højere vækst frem til 2022, hvor reformer trækker den strukturelle beskæftigelse op. I perioden 2023-2025 falder vækstpotentialet imidlertid til 1¼ pct. om året, medmindre nye reformer løfter den strukturelle beskæftigelse eller øger produktiviteten.

Fremgangen i dansk økonomi og et strammere arbejdsmarked skærper kravene til den økonomiske politik. For at understøtte, at opsvinget bliver holdbart og ikke fører til ubalancer, er der brug for en økonomisk politik, der ikke skubber yderligere til kapacitetspresset.

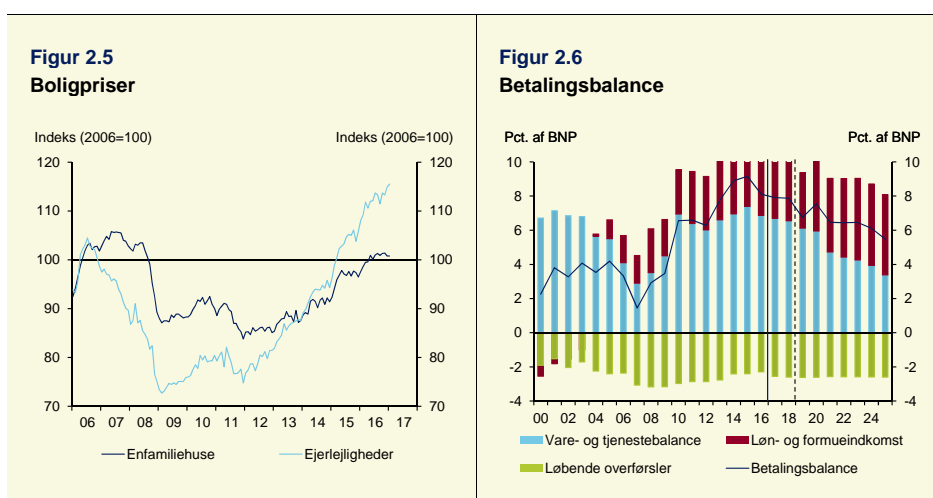
I det kommende år er det vigtigt, at den økonomiske politik under ét er afstemt med fremgangen i dansk økonomi. Fremskrivningen i Konvergensprogrammet er beregningsteknisk baseret på 2020-planens mål og sigtepunkter. På den baggrund tages der udgangspunkt i et mål om strukturel balance i 2020.

2.2 Makroøkonomiske balancer

Reformindsatsen i de senere år har styrket strukturerne i dansk økonomi, herunder også i form af initiativer til at forebygge usund gældsætning. Sammen med fremgangen i dansk økonomi betyder det, at Danmark ikke står med væsentlige ubalancer. Det kommer blandt andet til udtryk ved, at husholdningerne fortsætter med at nedbringe gæld i forhold til deres indkomster, og den samlede kreditgivning udvikler sig fortsat afdæmpet.

Priserne på enfamiliehuse og ejerlejligheder er steget siden 2012, *jf. figur 2.5*. Udviklingen på boligmarkedet afspejler grundlæggende, at dansk økonomi er i fremgang, og at indkomsterne stiger. Hertil kommer virkningen af det lave renteniveau. Fundamentale forhold på boligmarkedet peger i retning af, at priserne på enfamiliehuse vil fortsætte opad i de kommende år.

På dele af boligmarkedet giver prisudviklingen anledning til årvågenhed, især i de større byer, hvor lejlighedspriserne er vokset markant de seneste år. Der er blandt andet risiko for, at udsigten til fortsat lave renter kan give anledning til en uholdbar udvikling i låntagningen. Den samlede kreditgivning udvikler sig fortsat afdæmpet, men udlånsvæksten i København er forholdsvis høj.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Den 28. marts 2017 har Det Systemiske Risikoråd vedtaget en henstilling til regeringen om begrænsning af risikable låntyper ved høj gældsætning. Rådet henstiller konkret, at maksimalt 15 pct. af kreditinstitutternes nye belåning af boliger i København by og omegn samt Aarhus må bestå af lån med variabel rente og/eller afdragsfrihed, hvor låntagers samlede gæld overstiger 400 pct. af indkomsten før skat, eller at regeringen gennemfører et initiativ med tilsvarende effekter på boligmarkedet og långivningen.

Regeringen har erklæret sig enig i, at udviklingen på boligmarkedet i og omkring de største byer kombineret med høje belåningsgrader med variabel rente og/eller afdragsfrihed, giver anledning til årvågenhed. Regeringen vil vurdere behovet for yderligere initiativer rettet mod boligmarkedet og rentefølsomme husholdninger, blandt andet i lyset af eventuelle ændringer i boligbeskatningen. Der er allerede indgået en politisk aftale om et nyt system for ejendoms-vurdering, der blandt andet indebærer en mere retvisende vurdering af grundværdien.

En anden potentiel ubalance knytter sig til betalingsbalancen. Overskuddet på betalingsbalancen er faldet fra et rekordhøjt niveau i 2015 på 9,2 pct. af BNP til ca. 165 mia. kr. i 2016 svarende til 7,5 pct. af BNP. Overskuddet dækker over et relativt stort overskud på såvel

vare- og tjenestebalancen (handelsbalancen) som på nettoformueindkomsten fra udlandet, mens løbende overførsler til og fra udlandet trækker ned, *jf. figur 2.6*.

Overskuddet på vare- og tjenestebalancen afspejler blandt andet, at afdæmpningen i det private forbrug og virksomhedernes investeringer i kølvandet på den økonomiske og finansielle krise har medvirket til at øge den private sektors finansielle opsparing til et niveau, der er væsentligt over det historiske gennemsnit. Det er navnlig selskaberne, der har øget den finansielle opsparing. Det indikerer, at overskuddet på handlen med udlandet til en vis grad afspejler fortsat svaghed i investeringerne, som også virker dæmpende på importen. Den store opsparing er dog også strukturelt betinget, blandt andet som følge af stigende formuer i erhvervsfonde.

Endvidere har løn- og formueindkomsten fra udlandet (netto) i betydeligt omfang bidraget til det voksende overskud på betalingsbalancen. Det skyldes dels, at dansk økonomi har opbygget en stadig større nettoformue over for udlandet som følge af vedvarende overskud på betalingsbalancen, og dels sammensætningen af den private og offentlige sektors aktiver og passiver. En stor andel af aktiverne er således placeret i direkte investeringer, som historisk har givet et relativt højt afkast, mens en stor del af passiverne udgøres af obligationer, hvor renterne har været meget lave.

Overskuddet på betalingsbalancen er således i høj grad strukturelt betinget. I takt med blandt andet stigende investeringer og forbrug forventes imidlertid en gradvis reduktion af den private opsparing som andel af BNP fra 2016 og frem. Reduktionen af den private sektors opsparingsoverskud modsvares til dels af faldende offentlige underskud i den offentlige økonomi i 2020. Samlet set skønnes overskuddet på betalingsbalancen at falde til lidt over 5 pct. af BNP i 2025.

3. De landespecifikke anbefalinger

Danmark modtog den 12. juli 2016, som led i det europæiske semester, Rådets udtalelse om Danmarks økonomiske politik på baggrund af konvergensprogrammet og det nationale reformprogram 2016. Danmark modtog to anbefalinger, *jf. boks 3.1*.

Boks 3.1

De landespecifikke anbefalinger for Danmark

Rådet henstiller, at Danmark i 2016 og 2017 iværksætter tiltag med henblik på at:

1. Overholde den mellemfristede budgetmålsætning i 2016 og opnå en årlig finanspolitisk tilpasning på 0,25 pct. af BNP i retning af den mellemfristede budgetmålsætning i 2017.
2. Øge produktiviteten og investeringerne i den private sektor ved at styrke konkurrencen i den danske servicesektor, navnlig ved at lette markedsadgangen i detailbranchen og i bygge- og anlægsbranchen. Tilskynde til øget samarbejde mellem virksomheder og universiteter.

Kommissionen offentliggjorde i slutningen af februar 2017 den årlige landerapport for Danmark. I landerapporten kommenterer Kommissionen blandt andet Danmarks fremskridt i relation til den landespecifikke anbefaling om at øge produktiviteten. Kommissionen finder overordnet, at der er sket nogle fremskridt med hensyn til de anbefalede indsatsområder for at styrke produktiviteten. Kommissionen anfører, at blandt andet modernisering af lovgivningen om elektriske installationer og de foreslåede ændringer af bygningsreglementet indebærer, at der er sket nogle fremskridt i retning af at øge konkurrencen i byggesektoren.

Ligeledes finder Kommissionen, at der er sket nogle fremskridt i form af en række initiativer til at styrke samarbejdet mellem universiteter og erhvervsliv. Med hensyn til detailhandelen finder Kommissionen, at der er sket begrænsede fremskridt i forhold til at styrke konkurrencen. Kommissionen anfører, at forslaget om at ændre planloven ikke var vedtaget, men dog fremsat, da landerapporten blev udarbejdet.

Anbefalingerne er i stort omfang i overensstemmelse med målene for regeringens politik. Regeringen fører en sund og ansvarlig økonomisk politik, og vil tilrettelægge finanspolitikken inden for rammerne af budgetloven, Stabilitets- og Vækstpagten samt Finanspagten. Regeringen vil styrke produktiviteten og gøre det billigere at drive virksomhed i Danmark med henblik på at fremme investeringer og risikovillighed. Regeringen lægger vægt på et tæt samspil mellem universiteterne og erhvervslivet.

3.1 Finanspolitik og budgetmålsætning

Finanspolitikken tilrettelægges inden for de rammer, der følger af budgetloven og de mellemfristede mål for dansk økonomi samt EU's Stabilitets- og Vækstpagt. Det betyder blandt andet, at den årlige finanspolitik tilrettelægges i overensstemmelse med budgetlovens grænse for det strukturelle offentlige underskud på 0,5 pct. af BNP. Budgetlovens strukturelle underskudsgrænse svarer til Danmarks nationalt fastsatte mellemfristede mål for de offentlige finanser (MTO).¹

I Rådets udtalelse på baggrund af Danmarks Nationale Reformprogram 2016 og Danmarks Konvergensprogram 2016 anbefales det at *"Overholde den mellemfristede budgetmålsætning i 2016 og opnå en årlig finanspolitisk tilpasning på 0,25 pct. af BNP i retning af den mellemfristede budgetmålsætning i 2017"*.

Udviklingen i den strukturelle saldo og det mellemfristede saldomål

Budgetlovens underskudsgrænse på 0,5 pct. af BNP gælder i udgangspunktet for det skønnede strukturelle underskud i forbindelse med fremsættelsen af finanslovsforslaget for et givent finansår. Det betyder dog ikke, at der i perioden efter fremsættelsen af finanslovsforslaget kan gennemføres politiske beslutninger, som svækker den strukturelle saldo ud over budgetlovens underskudsgrænse.

Ved fremlæggelsen af finanslovsforslaget for 2017 i august 2016 udgjorde underskuddet på den strukturelle saldo 0,4 pct. for finansåret 2017, hvormed budgetlovens underskudsgrænse blev overholdt. Aktuelt skønnes et strukturelt underskud på 0,5 pct. af BNP i 2017.²

I det kommende år er det vigtigt, at den økonomiske politik under ét er afstemt med fremgangen i dansk økonomi. Med baggrund i 2020-planens mål og sigtepunkter tages der udgangspunkt i, at de strukturelle underskud gradvist afvikles i de kommende år frem mod balance i 2020. Den strukturelle saldo ventes i alle år fra 2018-2020 at udvise en margin til underskudsgrænsen på 0,5 pct. af BNP, *jf. tabel 3.1 og Danmarks Konvergensprogram, april 2017*. Det er således Finansministeriets vurdering, at Danmarks mellemfristede budgetmålsætning bliver overholdt i den mellemfristede fremskrivningsperiode.

Tilsvarende vurderes Danmark også i de kommende år at opfylde Stabilitets- og Vækstpagtens krav om faktiske offentlige underskud på højst 3 pct. af BNP.

---

¹ Danmarks nationalt fastsatte MTO er dermed mere ambitiøst end EU-Kommissionens mindstekrav, der tilsiger et MTO for den strukturelle saldo på mindst -1,0 pct. af BNP for Danmark. Det mere ambitiøse MTO reducerer risikoen for, at det faktiske offentlige underskud i forbindelse med normale lavkonjunkturer overstiger grænsen på 3 pct. af BNP, der følger af Stabilitets- og Vækstpagten. Samtidig har Danmark historisk som oftest fastsat et MTO, der er mere ambitiøs end mindstekravet.

² Forværringen af den strukturelle saldo siden august er alene udtryk for ændrede skøn, og er ikke en konsekvens af besluttede ændringer i finanspolitikken. Det drejer sig blandt andet om nye oplysninger for pensionsind- og udbetalinger, som peger på lidt lavere skattepligtige nettopensionsudbetalinger end tidligere forudsat. Det svækker isoleret set skattegrundlaget og dermed også den strukturelle saldo.

Tabel 3.1
Faktisk og strukturel offentlig saldo

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pct. af BNP						
Faktisk saldo	-1,3	-0,9	-1,9	-0,9	-1,2	0,0
Strukturel saldo	-0,6	-0,2	-0,5	-0,2	-0,1	0,0

Kilde: Danmarks Konvergensprogram 2016.

Finansministeriets skøn for den strukturelle saldo afviger fra EU-Kommissionens skøn, som tager udgangspunkt i en anden metode. Metodeforskellen dækker blandt andet over, at der med EU-Kommissionens metode ikke korrigeres for udsving i de offentlige indtægter fra Nordsøen og pensionsafkastskatten. EU-Kommissionens metode medfører derfor generelt større udsving i skønnet for den strukturelle saldo, *jf. boks 3.2*. Det er Finansministeriets opgørelse af den strukturelle saldo, der anvendes i forbindelse med overholdelse af bestemmelserne i den nationale budgetlov og Finanspagten. Set i det perspektiv indebærer disse volatile indtægtsposter ikke markante udfordringer for den finanspolitiske planlægning i Danmark.

EU-Kommissionens opgørelse af den strukturelle saldo indgår i den såkaldte helhedsvurdering af de offentlige finanser, som Kommissionen anlægger for de enkelte EU-lande som led i Stabilitets- og Vækstpagten. Danmark har således siden 2014, hvor EDP-henstillingen fra 2010 blev ophævet, været underlagt reglerne i den forebyggende del af Stabilitets- og Vækstpagten, som indebærer, at det enkelte EU-land skal nå et mellemfristet mål (MTO) om en strukturel saldo tæt på balance. Disse regler skal medvirke til, at EU-landene fører en sund og holdbar finanspolitik, der giver det nødvendige råderum til at modgå konjunktur-betingede økonomiske udsving.

Boks 3.2**Finansministeriets og EU-Kommissionens skøn for den strukturelle saldo 2015-2017**

Finansministeriets skøn for den strukturelle saldo i 2015-2017 har overordnet set været relativt stabile på tværs af de økonomiske redegørelser, som normalt udkommer i maj, august (i forbindelse med fremlæggelsen af finanslovsforslaget for det kommende finansår) og december (i forbindelse med vedtagelsen af finansloven for det kommende finansår), *jf. tabel a.*

EU-Kommissionens skøn for Danmarks strukturelle saldo i deres forårs- efterårs-, og vinterprognoser har varieret væsentligt mere, *jf. tabel b.*

Den større variation skyldes blandt andet, at EU-Kommissionens opgørelse af den strukturelle saldo udelukkende tager højde for konjunkturernes påvirkning af de offentlige finanser, og deciderede engangs-tiltag (såkaldte "one-off measures") såsom de midlertidige indtægter fra omlægningen af kapitalpensioner mv. i 2013-2015. EU-Kommissionens metode har til hensigt at sikre en ensartet behandling på tværs af lande, men indebærer samtidig, at der ikke korrigeres for særlige forhold, der kan gøre sig gældende i de forskellige EU-lande. For Danmarks vedkommende indebærer det eksempelvis, at der ikke tages højde for de ret betydelige fluktuationer i de offentlige indtægter fra olie- og gasaktiviteterne i Nordsøen og pensionsafkastskatten.

Tabel a**Finansministeriets skøn for den strukturelle saldo**

	Dec. 2013	Maj 2014	Aug. 2014	Dec. 2014	Maj 2015	Sep. 2015	Dec. 2015	Maj 2016	Aug. 2016	Dec. 2016	Apr. 2016	Største revision
Pct. af BNP												
2015	-0,4	-0,4	-0,5	-0,6	-0,6	-0,9	-0,7	-0,6	-0,5	-0,5	-0,6	±0,3
2016	-	-	-	-0,5	-0,5	-0,4	-0,4	-0,4	-0,3	-0,3	-0,2	±0,1
2017	-	-	-	-	-	-	-0,4	-0,4	-0,4	-0,5	-0,5	±0,1

Tabel b**EU-Kommissionens skøn for den strukturelle saldo**

	Efterår 2013	Vinter 2014	Forår 2014	Efterår 2014	Vinter 2015	Forår 2015	Efterår 2015	Vinter 2016	Forår 2016	Efterår 2016	Vinter 2016	Største revision
Pct. af BNP												
2015	-0,3	-0,5	-0,5	-1,2	-1,8	-0,5	-2,3	-1,7	-1,8	-1,5	-1,9	±1,8
2016	-	-	-	-0,7	-1,5	-1,4	-1,0	-1,4	-1,0	0,6	-0,6	±1,6
2017	-	-	-	-	-	-	-1,0	-1,0	-0,9	-0,8	-0,6	±0,2

Kilde: Diverse prognoser ifølge EU-Kommissionen og Økonomisk Redegørelse samt egne beregninger.

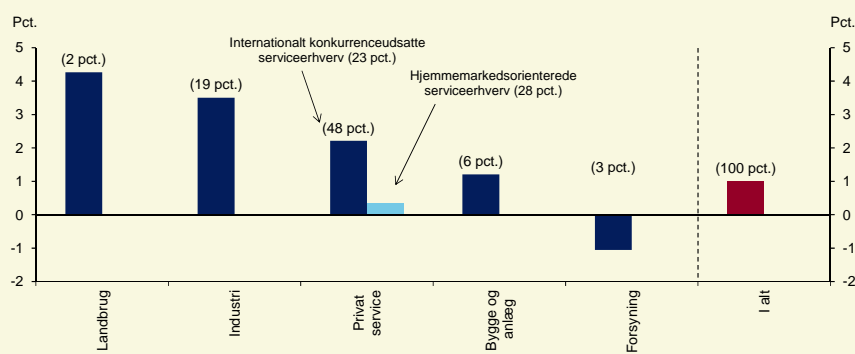
3.2 Øge produktiviteten og investeringerne i den private sektor

Øget produktivitet er den primære drivkraft bag økonomisk vækst på længere sigt. Den økonomiske vækst i Danmark er derfor udfordret af en svag produktivitetsvækst i enkelte brancher.

Produktivitetsvæksten har siden 2001 været særligt lav i de hjemmemarkedsorienterede serviceerhverv og forsyningssektoren, mens industrien og landbrugssektoren har haft en relativ høj produktivitetsvækst. De servicebrancher, som er udsat for international konkurrence, klarer sig bedre end resten af privat service, *jf. figur 3.1*.

Figur 3.1

Real produktivitetsvækst i private erhverv, gns. årlig, 2002-2015

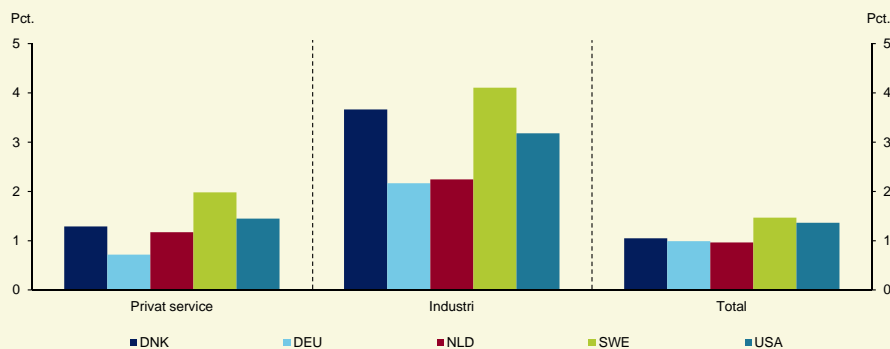

Anm.: Produktiviteten er målt som BVT i faste priser pr. arbejdstime. Tallet i parentes angiver branchens andel af samlet BVT for den private sektor i 2015. Produktivitetstal for bygge og anlæg er behæftet med væsentlig usikkerhed, *jf. Produktivitetskommissionen*. For privat service er brancherne finansiering og forsikring, ejendomshandel mv. og boliger udeladt. De udgør ca. 19 pct. af den samlede BVT. Den offentlige sektor er udeladt i "I alt".

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

I Danmark har den samlede produktivitetsvækst været lavere end i Sverige og USA, men nogenlunde på niveau med Holland og Tyskland. Inden for privat service er billedet kun en smule bedre, mens den danske produktivitetsvækst i industrien har været relativt høj, *jf. figur 3.2*.

Figur 3.2
Real produktivitetsvækst i privat erhverv for udvalgte lande, gns. årlig, 2002-2014

Anm.: Produktiviteten er målt i BVT i faste priser pr. arbejdstime undtagen for USA, hvor er pr. beskæftiget pga. mangel på data for antal timer.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Regeringen vil igangsætte en række initiativer, som skal være med til at øge produktiviteten i den private sektor. Der er fokus på, at det skal være billigere og nemmere at drive virksomhed i Danmark. Regeringen har bl.a. indført et byrdestop og vil lette erhvervslivets byrder fra regulering med i alt 6 mia. kr. frem mod 2025.

Digitalisering og ny teknologi vil skabe nye forretningsmodeller og vil være en drivkraft for produktivitetsvæksten. Brugen af ny digital teknologi giver virksomhederne mulighed for en mere effektiv udnyttelse af kapitalapparatet, forbedrede arbejdsgange og reducerede drifts-omkostninger.

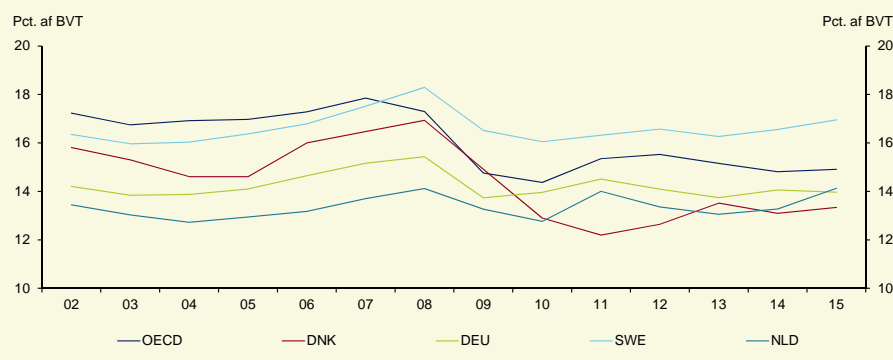
Danske virksomheder har allerede et godt udgangspunkt for anvendelsen af digitalisering og ny teknologi. Den digitale udvikling går dog hurtigt og mange andre landes digitaliseringsgrad vokser hurtigere end Danmarks.

Det er regeringens ambition, at danske virksomheder skal have gode vilkår til at gribe de nye muligheder, som den teknologiske og digitale udvikling giver. Derfor vil regeringen, som en del af indsatsen for at øge produktiviteten, fremlægge en strategi for Danmarks digitale vækst, som skal understøtte Danmarks position som digital frontløber.

Regeringen har også bedt den uafhængige institution De Økonomiske Råds formandskab om fra 1. januar 2017 årligt at overvåge produktivitetsudviklingen i dansk økonomi. Formandskabet skal blandt andet analysere faktorer bag produktivitetsudviklingen, komme med konkrete anbefalinger til at styrke produktivitetsudviklingen og foretage effektvurderinger af produktivitsfremmende tiltag.

Investeringer i nye aktiver og teknologier bidrager til at øge og forbedre kapitalapparatet og dermed produktiviteten i virksomheder. Det er derfor en udfordring, at de danske erhvervsinvesteringer som andel af bruttoværditilvæksten er relativt lav i forhold til lande, vi normalt sammenligner os med, *jf. figur 3.3*.

Figur 3.3
Erhvervsinvesteringer i udvalgte OECD-lande, 2002-2015

Anm.: Erhvervsinvesteringerne er opgjort i løbende priser og er som andel af BVT for hele økonomien.
Kilde: OECD og egne beregninger.

Regeringen arbejder derfor også på at øge virksomhedernes investeringer, lempe skatten for iværksættere, give små nystartede virksomheder bedre adgang til risikovillig kapital og styrke aktiekulturen. Det vil samtidig understøtte effektive investeringer i digitalisering og anden form for ny teknologi.

Øget samarbejde mellem universiteter og erhvervslivet

For så vidt angår øget samarbejde mellem universiteter og erhvervslivet, er der i universiteternes og de øvrige videregående uddannelsesinstitutioners udviklingskontrakter konkret blevet tilføjet et pligtigt mål om øget regionalt vidensamarbejde. Det samme gør sig gældende i udviklingskontrakterne med de Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter³, hvortil der er yderligere to pligtige mål om styrket synergi på tværs af innovationssystemet og en styrket internationalisering af danske virksomheder.

Dernæst har regeringen med finansloven for 2017 afsat 1,2 mia. kr. til Innovationsfonden, der udbyder projektmidler til erhvervsrettet forskning og innovation og dermed støtter samarbejdsprojekter mellem universiteter og virksomheder og medfinansierer innovationsprojekter hos små og mellemstore virksomheder.

³ Godkendte Teknologiske Serviceinstitutterne (GTS) er almennyttige institutioner, der drives på kommercielle vilkår. De syv GTS-institutter har til formål at opbygge teknologiske kompetencer og serviceydelser og stille dem til rådighed for dansk erhvervsliv. Et GTS-institut bliver godkendt af Uddannelses- og Forskningsministeren.

Desuden har Danmarks Klyngeforum, som består af seks ministerier, fem regioner, Danske Regioner og KL lanceret en klyngestrategi for 2016-2018, der skal styrke videnbroen mellem danske virksomheder og uddannelses- og forskningsinstitutioner via erhvervsklynger og innovationsnetværk. Erhvervsklyngerne fungerer som faglige samlingspunkter for op mod 12.000 små og mellemstore virksomheder, hvor de kan sparre med hinanden og danske videninstitutioner.

Med den seneste årsopgørelse for de offentlige forskningsinstitutioners teknologioverførsel og forskningssamarbejde er der tegn på stærke fremskridt. Opgørelsen viser, at der over de seneste 5 år har været en stigning på 29 procent i antallet af forskningssamarbejdsaftaler, der involverer private virksomheder, og at Danmark ligger i top tre i Europa i forhold til de offentlige forskningsinstitutioners videnskabelige sampubliceringer med virksomhedsansatte forskere, målt pr. indbygger. Endvidere tyder de seneste tal på, at det er lykket for de offentlige forskningsinstitutioner at indgå aftaler med virksomheder i hele landet.

Detailhandel

Planloven

Den eksisterende planlov sætter grænser for butikkers størrelse og placering, hvilket medfører, at udviklingen af effektive butiksstørrelser og placeringer hæmmes. En lempelse af planloven kan derfor bidrage til at styrke produktivitetsudviklingen i detailsektoren.

I juni 2016 blev der indgået en bred aftale om en modernisering af planloven, herunder en liberalisering af detailhandelsreglerne med henblik på at øge både konkurrencen og produktiviteten. Den 25. januar 2017 blev lovforslaget om modernisering af planloven fremsat i Folketinget.

Med lovforslaget ophæves størrelsesbegrænsningen for udvalgsvarebutikker, så butiksstørrelserne i de enkelte detailhandelsområder fremover fastlægges af kommunalbestyrelsen i de enkelte kommuner. For dagligvarebutikker hæves størrelsesgrænsen for dagligvarebutikker i bymidter og bydelscenter fra 3.500 m² til 5.000 m², og i aflastningsområder fra 3.500 m² til 3.900 m². Der vil, som i dag, kunne tillægges 200 m² til personalefaciliteter. I lokalcentre og for enkeltstående butikker fastlægges størrelsesbegrænsningen til 1.200 m², hvilket angiver det maksimale bruttoetageareal (dvs. salgsareal, lager, kontor og personalefaciliteter mv.). Med lovforslaget får kommunerne derudover nye muligheder for at udlægge nye aflastningsområder for at give mere fleksibilitet i forhold til placering af udvalgsvarebutikker.

De foreslåede lempelser af planloven sigter samlet set mod at styrke kommunernes mulighed for at tage højde for lokale forhold ved planlægning af detailhandelen og for at fremme en mere effektiv butiksstruktur. Lempelserne forventes at bidrage til højere produktivitet, bedre service, lavere priser og et større udvalg af varer.

Det forventes, at lovforslaget kan træde i kraft i første halvdel af 2017.

Kommunernes planlægning

Med lovforslaget om modernisering af planloven lægges der desuden op til både at skabe friere rammer for kommunernes planlægning og at foretage nogle forenklinger til fordel for både kommuner og erhvervsliv. For eksempel sikres det, at staten fremadrettet udelukkende stopper den kommunale planlægning, når der er tale om væsentlige nationale interesser. Herudover foreslås visse høringsfrister reduceret, mens visse redegørelseskrav forenkles.

Der er i dag eksempler på, at byomdannelse og placeringen af nye boligområder sker på en måde, som vanskeliggør produktions- og udviklingsmulighederne for virksomheder i eksisterende erhvervsområder. Med lovforslaget præciseres det derfor, hvornår der kan udlægges nye arealer til byvækst, og reglerne for virksomheders miljøpåvirkning revideres, så virksomhedernes udvikling ikke begrænses unødigt.

E-handel

Det er allerede i dag muligt at etablere e-handelsvirksomheder uden for den almindelige detailhandelsstruktur. Det har dog i visse tilfælde været uklart, hvilke regler der præcist gælder for denne type virksomhed. E-handelsvirksomheder vil ofte have et showroom og et begrænset direkte fysisk salg til kunder. Der kan imidlertid være tvivl om, hvornår det direkte salg til kunder har et sådant omfang, at virksomheden skal kategoriseres som en butik i planlovmæssig forstand og behandles efter reglerne for butikker. Regeringen er derfor i gang med at udarbejde en vejledning, der præciserer mulighederne for e-handel med showrooms. Vejledningen forventes offentliggjort i løbet af 2017.

Øget konkurrence i byggeriet

Med aftale om Vækst og udvikling i hele Danmark fra februar 2016 lancerede den daværende regering en række vækstinitiativer inden for byggeriet. Det drejede sig blandt andet om initiativer til at sikre en enklere brandregulering og mere effektiv byggesagsbehandling med henblik på at gøre det lettere at bygge og øge væksten i byggeriet. Som opfølgning på udspillet vedtog Folketinget i april 2016 en række ændringer af byggeloven, som indebar regelforenkling. Ændringen af byggeloven trådte i kraft 1. juli 2016.

Ændringen af byggeloven giver hjemmel til, at kommunerne ikke længere skal foretage en vurdering af de tekniske forhold, når der søges om byggetilladelse for kompliceret byggeri. Fremover vil det i stedet ske ved, at certificerede virksomheder som led i projekteringen udarbejder dokumentation for, at de tekniske bestemmelser i bygningsreglementet er overholdt. Det skal bidrage til at forkorte og forsimple byggesagsbehandlingen. Den nye ordning forventes at træde i kraft 1. januar 2018.

Ændringen af byggeloven muliggør endvidere en samling af brandkrav til drift af bygninger. Hidtil har disse krav været reguleret i to separate lovgivninger, hvilket har gjort byggesagsbehandlingen unødigt kompleks. Endelig giver ændringen mulighed for at fjerne kravet om byggeskadeforsikring, når der opføres udlejningsejendomme, ligesom kommuner har fået mulighed for at opkræve et mindre, fast gebyr for deres byggesagsbehandling. Disse ændringer trådte i kraft 1. juli 2016.

Den tidligere regering tog også initiativ til en række øvrige byggepolitiske tiltag, som skal fremme regelforenklning og dermed konkurrence og produktivitet i byggeriet. Der gennemføres blandt andet en analyse af den samlede brandregulering med henblik på at afdække mulighederne for en mere risikobaseret tilgang til brandkrav i byggeriet.

Kommunen skal efter nuværende praksis i byggesagsbehandlingen påse, at byggeoven og bygningsreglementets bestemmelser er overholdt, og at byggeriet ikke er i strid med 22 andre lovgivninger. Der gennemføres en regelforenklingsindsats, som vurderer det samlede regelsæt, der regulerer byggeriet. Dette arbejde forventes afrapporteret i løbet af 2017.

Der gennemføres også en evaluering af lov om offentlig byggevirksomhed med henblik på at vurdere, om der er regler, som med fordel kan forenkles eller ophæves. Dette arbejde forventes afrapporteret i løbet af 2017.

Inden for elektriske installationer og elektriske anlæg er der blevet skabt større mulighed for konkurrence ved i højere grad at basere reguleringen på internationale standarder. Dermed får udenlandske virksomheder større mulighed for at bevæge sig ind på det danske marked, da en stor del af reguleringen baseres på internationale standarder frem for nationale regler.

For at understøtte dette yderligere er det hensigten, at hele lovgrundlaget skal oversættes til engelsk. Ændringen skal samtidig medvirke til at give danske virksomheder bedre vilkår for at konkurrere i et internationalt marked for elektriske installationer og elektriske anlæg. Reguleringen på gasområdet moderniseres og gøres mere funktionsbaseret med henblik på at skabe bedre muligheder for at indføre nye teknologier og produkter.

4. De nationale mål i Europa 2020-strategien

Europa 2020-strategien har fem centrale mål inden for beskæftigelse, forskning og udvikling, uddannelse, social inklusion samt klima og energi. Hvert EU-land har selv fastsat nationale mål på hvert af disse områder, der skal understøtte strategien. De danske Europa 2020-mål fremgår af *tabel 4.1*.

Tabel 4.1

Danske nationale mål

	Mål i 2020
Det nationale mål for beskæftigelse	Strukturel beskæftigelsesfrekvens på 80 pct. blandt de 20-64 årige.
Det nationale mål for forskning og udvikling	Investeringer i forskning og udvikling udgør 3 pct. af BNP.
Det nationale mål for klima og energi	Vedvarende energi skal udgøre mindst 30 pct. af det endelige energiforbrug. Vedvarende energi i transportsektoren skal være på 10 pct. Udledningerne i de ikke-kvoteregulerede sektorer skal gradvist reduceres op til 20 pct. i forhold til 2005.
Det nationale mål for uddannelse	Reducere uddannelsesfrafaldet til 10 pct. for de 18-24 årige og øge andelen af de 30-34-årige, der har afsluttet en videregående uddannelse til mindst 40 pct.
Det nationale mål for social inklusion	Mindske antallet af personer med lav beskæftigelse med 22.000.

Danmark har i de senere år gennemført en række reformer og andre tiltag, der bidrager til at opfylde de overordnede mål i Europa 2020-strategien. På flere områder er de danske 2020-mål allerede nået eller på vej til at blive nået. Der er i dette kapitel gjort rede for målopfyldeisen på de enkelte områder.

4.1 Det nationale mål for beskæftigelse

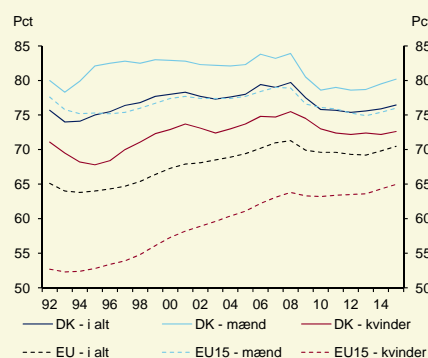
Der er fortsat klar fremgang på arbejdsmarkedet med stigende beskæftigelse og faldende ledighed. Siden udgangen af 2012 og frem til 4. kvartal 2016 har ca. 127.000 flere fået job i den private sektor, og ledigheden er faldet til et lavt niveau. Beskæftigelsen forventes at stige yderligere i de kommende år som følge af det fortsatte opsving i dansk økonomi og i takt med, at allerede vedtagne reformer træder i kraft.

Fra 2015 til 2020 skønnes beskæftigelsen at stige med ca. 140.000 personer. Heraf kan knap 80.000 tilskrives allerede vedtagne reformer og ca. 42.000 henledes til den forudsatte normalisering af konjunkturerne. Frem mod 2025 ventes beskæftigelsen at øges med yderligere 64.000 personer.

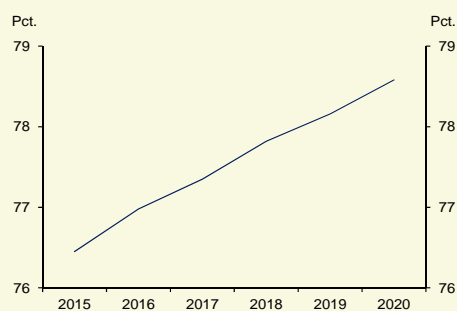
Med den skønnede beskæftigelsesfremgang i år og næste år forventes beskæftigelsesgabets at være så godt som lukket i 2018. Arbejdsmarkedet er således kommet tættere på en situation med kapacitetspres og mangel på arbejdskraft.

Strukturerne på det danske arbejdsmarked er generelt sunde. Det afspejles blandt andet i, at den strukturelle beskæftigelse er øget, og at den strukturelle ledighed er fortsat med at falde. Både den samlede ledighed og langtidsledigheden ligger på et lavt niveau set i et historisk perspektiv. Samtidig er fleksibiliteten på det danske arbejdsmarked stor, hvilket blandt andet kommer til udtryk ved, at mange skifter job. Ledigheden har med udgangen af 2016 været let tiltagende, hvilket skyldes at nytilkomne flygtninge og familiesammenførte i større grad end tidligere visiteres jobparate frem for aktivitetsparate.

Figur 4.1
Beskæftigelsesfrekvens i Danmark og EU
for 20-64-årige mænd og kvinder

Figur 4.2
Beskæftigelsesfrekvensen frem mod 2020,
20-64 årige mænd og kvinder under ét

Anm.: Beskæftigelsesfrekvensen i figur 4.1 er baseret på EU's *Labour Force Survey*, der svarer til den danske arbejdskraftundersøgelse.

Kilde: Eurostat, Danmarks Statistik og egne beregninger.

Det danske mål for beskæftigelse er en strukturel beskæftigelsesfrekvens for de 20-64-årige på 80 pct. i 2020. Beskæftigelsesfrekvensen i Danmark for de 20-64-årige var 76,5 pct. i 2015, hvilket er over 6 pct.-point højere end gennemsnittet for EU. Det er fortsat en væsentligt højere beskæftigelsesfrekvens for kvinder, der trækker den danske beskæftigelsesfrekvens op i forhold til EU-gennemsnittet, *jf. figur 4.1*. Den skønnede udvikling i beskæftigelsen fra 2015 til 2020 svarer til en stigning i beskæftigelsesfrekvensen for de 20-64-årige på godt 2 pct.-point. Det centrale skøn for beskæftigelsesfrekvensen i 2020 er således beregnet til 78½ pct., *jf. figur 4.2*.

Det centrale skøn for beskæftigelsen er ½ pct.-point højere end vurderet i Danmarks Nationale Reformprogram 2016, hvilket primært afspejler, at tilstrømningen af flygtninge er blevet nedjusteret frem mod 2020. Flygtninge og familiesammenførte til flygtninge har i de første år i landet en meget lav beskæftigelsesfrekvens sammenlignet med den øvrige befolkning i Danmark. Lavere flygtningetilstrømning trækker derfor rent mekanisk op i den samlede beskæftigelsesfrekvens.

Regeringen har fastlagt en målsætning om at gennemføre reformer og nye initiativer som øger beskæftigelsen med 55-60.000 fuldtidspersoner og løfter velstanden med 80 mia. kr. (målt ved strukturel BNP) frem mod 2025. Indfrielse af vækstmålsætningen vil kunne forlænge opsvinget og beskæftigelsesfremgangen uden, at der opstår flaskehalse og pres på arbejdsmarkedet generelt.

Det er regeringens ambition, at flere skal i arbejde, især i den private sektor, og at færre skal forsørges af det offentlige. Derfor vil regeringen sikre, at det bedre kan betale sig at arbejde. Siden offentliggørelsen af Det Nationale Reformprogram for 2016 er der gennemført en række initiativer, som understøtter en øget beskæftigelse.

Med *Trepartsaftalen om arbejdsmarkedsintegration* (marts 2016) er der igangsat en række initiativer, herunder en mere jobrettet integrationsindsats samt oprettelse af integrationsgrunduddannelsen (IGU), som muliggør ansættelse inkl. uddannelsesforløb til løn under den almindelige mindsteløn på det danske arbejdsmarked. Aftalen har bl.a. medført en stigning i antallet af indvandrere, der kommer i virksomhedspraktik eller løntilskud. Tiltagene skal understøtte regeringens ambition om, at hver anden flygtning skal være i beskæftigelse efter tre år i Danmark. Med *Trepartsaftale om tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft i hele Danmark og praktikpladser* (august 2016) er der gennemført en række mindre initiativer med fokus på at forebygge rekrutteringsudfordringer bl.a. via opkvalificering og styrket rådighed. Tiltagene kan bidrage til at afhjælpe begyndende flaskehalse på arbejdsmarkedet.

Med *Aftale om afskaffelse af PSO-afgiften* på elforbruget lettes husholdningernes og virksomhedernes omkostninger. Hermed forbedres erhvervenes konkurrencevilkår og husholdningernes forbrugsmuligheder øges. Afskaffelsen af PSO-afgiften forventes at øge arbejdsudbuddet med godt 500 fuldtidspersoner i 2020.

I forbindelse med *Aftale om finansloven for 2017* sænkes registreringsafgiften, som skønnes at øge arbejdsudbuddet med knap 500 fuldtidsbeskæftigede gennem øget arbejdstid i 2020. Regeringen har desuden indført en midlertidig jobpræmieordning til langtidsledige, jf. *Integration af langtidsledige på arbejdsmarkedet*.

Siden regeringsskiftet i sommeren 2015 er der samlet gennemført initiativer, som øger arbejdsudbuddet med 2.500 personer. Det afspejler udover ovennævnte initiativer navnlig indførelse af kontanthjælpsloftet og integrationsydelsen.

Jobreform fase 1

Kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen, der også er beskrevet i det Nationale Reformprogram 2016, trådte i kraft den 1. april 2016 med virkning fra 1. oktober 2016. Hovedformålet med ændringerne er, at det skal kunne betale sig at arbejde for kontanthjælpsmodtagere, og at kontanthjælpsmodtagere i højere grad skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet, så flere kommer i job.

- *Kontanthjælpsloft*

Kontanthjælpsmodtagere skal have en større økonomisk gevinst ved at tage et job til en månedsløn i den lave ende af lønskalaen, når der tages højde for, hvad de kan modtage i samlede offentlige ydelser. Kontanthjælpsloftet indebærer, at der er en grænse for, hvor meget en person kan modtage i offentlige ydelser, hvilket sikrer en mærkbar økonomisk gevinst ved at gå fra kontanthjælp til arbejde. Selve kontanthjælpen og de direkte børnerelaterede ydelser reduceres ikke. Det er alene boligstøtte og særlig støtte, der kan reduceres som følge af kontanthjælpsloftet.

- *225-timersreglen*

225-timersreglen betyder, at kontanthjælpsmodtagere skal dokumentere, at de står til rådighed for arbejdsmarkedet ved at arbejde minimum 225 timer inden for et år. Det svarer til 5-6 timers beskæftigelse ugentligt eller ca. seks ugers fuldtidsbeskæftigelse og skal tilskynde til, at alle bibeholder en tilknytning til arbejdsmarkedet. Såfremt de ikke lever op til dette krav, vil det udløse en ydelsesreduktion. Hvis kommunen vurderer, at personen ikke kan opnå 225 timers ordinær og ustøttet beskæftigelse, undtages personer fra beskæftigelseskravet.

Det skønnes, at jobreformen vil styrke beskæftigelsen strukturelt med omkring 700 fuldtids-personer.

Fremme af arbejdsmarkedsdeltagelse for flygtninge og indvandrere

Den tidligere regering indgik i foråret 2016 aftaler med KL og arbejdsmarkedets parter, som sikrer en mere jobrettet og virksomhedsnær integrationsindsats. En del af aftalerne er, at indvandrere skal mødes som jobparate. Effekten heraf er, at antallet af ydelsesmodtagere i integrationsprogrammet, der visiteres som jobparate, er vokset fra 3 pct. i juni 2015 til 58 pct. i januar 2017. Desuden har aftalerne til hensigt at sikre tidligere virksomhedsrettet indsats, lade danskundervisningen understøtte hensynet til at kunne varetage et job samt intensivere og målrette integrationsprogrammet, så det understøtter den kortest mulige vej til beskæftigelse. Dette afspejles bl.a. i en positiv udvikling i andelen af ydelsesmodtagere, som er i praktik eller løntilskud, der er steget fra 15 pct. til 32 pct. i januar 2017 siden juni 2015.

Endvidere er der oprettet den ny integrationsgrunduddannelse, som tilbyder praktisk arbejds-erfaring og opkvalificering til flygtninge, hvis kvalifikationer endnu ikke kan oppebære et job på ordinære danske løn- og ansættelsesvilkår.

Integration af langtidsledige på arbejdsmarkedet

Rådet kom med sine anbefalinger i forhold til integration af langtidsledige på arbejdsmarkedet i februar 2016.

Danmark har aktivt bidraget til arbejdet med anbefalingerne med erfaringer fra den aktive beskæftigelsesindsats, da Danmark i europæisk sammenhæng har få langtidsledige samt en væsentlig mere udviklet og omfattende aktiv indsats end mange andre lande. Det vurderes, at der i Danmark var ca. 25.000 langtidsledige personer i 2015, hvilket svarer til ca. 20 pct. af alle ledige.

Det vurderes, at de eksisterende danske regler på området lever op til anbefalingerne. Registrering er mulig gennem en række kanaler (web, fremmøde, telefon) samtidig med, at der er incitament til at registrere sig, da det er nødvendigt for at modtage offentlige ydelser. Som en del af den aktive beskæftigelsesindsats udfyldes der en plan for den ledige ("Min plan"), hvor jobsøgningsaktiviteter mv. skitseres, og tilbud fremgår. Alle ledige vil modtage et tilbud inden 18 måneders ledighed, som det fremgår af rådets anbefalinger, enten som et såkaldt ret og pligt tilbud og/eller den særlige indsats sidst i dagpengeperioden. Jobcentret fungerer som indgang for alle ledige - uanset forsørgelsesgrundlag.

I forbindelse med trepartsaftalen om tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft i Danmark og praktikpladser blev det i august 2016 blandt andet aftalt, at den særlige indsats for langtidsledige sidst i dagpengeperioden skal evalueres. Evalueringen forventes færdiggjort og drøftet med arbejdsmarkedsparter i løbet af 2017.

Jobpræmie for langtidsledige

I marts 2017 blev der vedtaget en jobpræmie for langtidsledige. Den nye midlertidige jobpræmieordning kommer til at gælde i to år fra 1. april og er målrettet ledige, der i uge 48 (2016) modtog offentlig forsørgelse og på det tidspunkt havde haft et langvarigt og sammenhængende forløb på offentlig forsørgelse.

Jobpræmien udgør 10 pct. af arbejdsindkomsten, dog maksimalt 2.500 kr. pr. måned. Jobpræmien kan højest blive udbetalt i 18 måneder for indkomst i perioden fra 1. april 2017 til og med 31. marts 2019. Den samlede jobpræmie kan dermed være op til 45.000 kr.

Der er afsat ca. 630 mio. kr. til den midlertidige jobpræmieordning i 2017-2020.

Partnerskab om fremtidens arbejdsmarked

Regeringen vil i foråret 2017 oprette et partnerskab, hvor arbejdsmarkedets parter, virksomheder, eksperter og relevante ministre skal drøfte og analysere fremtidens arbejdsmarked. Konkret skal to emner drøftes:

- Hvordan Danmark griber mulighederne i den teknologiske udvikling (automatisering, robotter, kunstig intelligens etc.) bedst muligt, så alle får del i den velstandsudvikling, som globalisering og den nye teknologi muliggør.
- Hvordan fastholdes og udbygges et arbejdsmarked, der er kendetegnet ved dynamik og ordnede forhold, og hvor der ikke sker social dumping.

Ændring af barselsdagpenge for selvstændige

I dag kan selvstændigt erhvervsdrivende enten holde barselsorlov på fuld tid eller halv tid. For at give selvstændigt erhvervsdrivende en større fleksibilitet når de holder barselsorlov med barselsdagpenge, er der i finanslovsaftalen for 2017 afsat godt 10 mio. kr. årligt til ændring af reglerne.

Med ændringen bliver det fremover muligt for selvstændigt erhvervsdrivende at arbejde i deres virksomhed i op til 25 pct. af den normale arbejdstid og samtidig modtage barselsdagpenge svarende til 75 pct. På denne måde vil selvstændigt erhvervsdrivende kunne holde deres virksomhed i gang med f.eks. mindre administrative aktiviteter og opfølgning på aftaler mv. under barselsperioden samtidig med, at de modtager barselsdagpenge svarende til 75 pct. af den maksimale sats. Det forventes, at ca. 1.000 personer årligt vil gøre brug af de nye regler.

De nye regler træder i kraft den 1. juli 2017.

Danmarks implementering af EU-ungegarantien

I Danmark skal alle ledige under 30 år uden en erhvervskompetencegivende uddannelse have et aktivt tilbud senest efter en måneds ledighed. Indsatsen skal være uddannelsesrettet og fortsætte kontinuerligt, indtil den unge kan påbegynde og gennemføre en uddannelse på ordinære vilkår.

Den uddannelsesrettede indsats kan fx bestå af:

- Læse-, skrive og regnekurser
- Brobygningsforløb på erhvervsskoler
- Virksomhedspraktik på arbejdspladser
- Løntilskud
- Mentorstøtte

De mest ressourcestærke unge, der ikke har barrierer i forhold til at starte uddannelse, skal arbejde for ydelsen i nytteindsats, hvor der udføres samfundsnyttige opgaver hos offentlige arbejdsgivere, indtil de påbegynder uddannelse.

De mest udsatte unge har ret til en koordinerende sagsbehandler, der skal sikre, at den unge får en tværgående og koordineret indsats rettet mod uddannelse.

Brobygningsforløb på erhvervsskoler

Beskæftigelsesministeriet har igangsat flere forsøg og projekter, der skal understøtte kommunerne i at iværksætte uddannelsesrettede indsatser, der får unge videre i uddannelse eller job.

Beskæftigelsesministeriet har i samarbejde med Undervisningsministeriet gennemført et udviklingsprojekt, *Brobygning til uddannelse*, omhandlende brobygningsforløb til erhvervsuddannelse. Evalueringen af forsøget viser, at brobygningsforløb, har en signifikant positiv effekt i forhold til at hjælpe unge uddannelseshjælpsmodtagere i gang med en uddannelse. Et brobygningsforløb foregår på en erhvervsskole og indeholder opkvalificering i dansk og matematik samt kortvarige praktikforløb på uddannelsessteder og virksomheder. Derudover har den unge en fast uddannelsesmentor gennem hele forløbet.

På den baggrund har Beskæftigelsesministeriet sammen med Undervisningsministeriet i 2016 afsat en pulje til udbredelse af brobygningsforløb til uddannelsesparate unge, der etableres i et samarbejde mellem kommuner og erhvervsskoler. Desuden igangsætter Beskæftigelsesministeriet i 2017 et toårigt forsøg med brobygningsforløb til de mest udsatte unge.

Effekter af gennemførte reformer på beskæftigelsesområdet

Der er i de seneste år gennemført en række vigtige reformer af den beskæftigelsespolitiske indsats, både hvad angår de indkomsterstøttende ydelser og den aktive indsats, *jf. Danmarks Nationale Reformprogram 2014, 2015 og 2016*. Det gælder bl.a. kontanthjælpsområdet, arbejdsløshedsdagpenge, sygedagpenge og førtidspensionsområdet. Derudover er reformer vedrørende ydelser ved tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet, vedrørende efterløn og folkepension, løbende trådt i kraft.

Generelt er det klart vurderingen, at de gennemførte reformer har de tilsigtede virkninger. Dette billede bekræftes af de egentlige effektanalyser, der er foretaget i takt med, at der foreligger tilstrækkelige data og erfaringer med de nye regler og ordninger. I det følgende omtales de vigtigste effektanalyser og opgørelser, som i sagens natur ofte er foreløbige (For en nærmere beskrivelse af indholdet af reformerne henvises til de foregående års reformprogrammer).

Dagpengereformen fra 2010

Med dagpengereformen fra 2010 blev dagpengeperioden halveret fra fire til to år, og beskæftigelseskravet for genoptjening blev skærpet. Reglerne trådte gradvis i kraft fra 2013. (Den senest gennemførte dagpengereform træder først i kraft i 2017).

Beskæftigelsesministeriets effektanalyse viser, at den toårige dagpengeperiode medfører, at ledige i højere grad afgår til beskæftigelse, og andet end beskæftigelse, end de ville have gjort i en situation med et fireårigt dagpengesystem. Der er en positiv effekt af den toårige dagpengeperiode på afgang til beskæftigelse allerede efter et halvt års ledighed.

Kontanthjælp

Med kontanthjælpsreformen, der trådte i kraft 1. januar 2014, blev de 25-29-årige sat ned i ydelse – fra kontanthjælp på voksensats til uddannelseshjælp på SU-niveau eller kontanthjælp på ungesats. Effektanalysen vedrørende denne del af reformen viser, at de unge ledi-

ge mellem 25-29 år i højere grad afgår til beskæftigelse og uddannelse, end de ville have gjort i fravær af reformen. Der er en signifikant positiv effekt af reformen i månederne efter, at den trådte i kraft. Den positive effekt af reformen er størst lige efter reformændringen indtræffer, hvorefter effekterne fortsat er positive, men lavere de efterfølgende måneder.

Sygedagpengereformen

Reformen, der trådte i kraft i 2014 og 2015, omfatter ydelsesniveauer og varighederne af ydelserne samt både omfanget, karakteren og tidspunktet for den aktive indsats.

Effektevalueringen af reformen viser, at der som forventet sker en større afgang i den første del af sygefraværsperioden og et lavere afgangstempo blandt de lange forløb.

Efterløn

I maj 2011 blev der indgået en aftale om senere tilbagetrækning. Aftalen indeholder blandt andet en fremrykning af den tidligere vedtagne højere efterløns- og tilbagetrækningsalder. Det indebærer, at efterlønsalderen hæves gradvist med et halvt år om året i perioden 2014 til 2017, så efterlønsalderen er 62 år i 2017. Det er undersøgt om den gradvist højere efterlønsalder har fået lønmodtagere til at udskyde tilbagetrækningen fra arbejdsmarkedet, og om den højere efterlønsalder har givet udslag i, at flere ældre modtager blandt andet sygedagpenge eller er kommet i fleksjob, ressourceforløb eller førtidspension.

Undersøgelsen viser, at de personer, der har fået hævet efterlønsalderen, i vidt omfang bliver på arbejdsmarkedet, indtil de kan gå på efterløn. Dermed er beskæftigelsen blandt de 60-62-årige steget betydeligt. Til gengæld tyder det ikke på, at den højere efterlønsalder har medført, at langt flere ældre modtager fx sygedagpenge eller er kommet i fleksjob, ressourceforløb eller førtidspension.

Førtidspensionsreformen

Reformen af førtidspension og fleksjob trådte i kraft 1. januar 2013, og medførte bl.a. at førtidspension til personer under 40 år afskaffes (medmindre det er åbenbart formålsløst at forsøge at udvikle arbejdsevnen). I stedet får udsatte unge en individuel og tværfaglig indsats i et ressourceforløb med henblik på at udvikle deres arbejdsevne og hjælpe dem på vej mod job eller uddannelse.

Reformen evalueres i løbet af 2017. Beskæftigelsesministeriet har undersøgt de første tidlige effekter af reformen for de 20-39 årige, baseret på en observationsperiode, der går fra et halvt år efter reformen og frem til 2 2/3 år efter reformen. Effekterne opfanger derfor ikke hele reformeffekten, da ressourceforløb kan vare op til fem år – og der er mulighed for flere forløb.

Analysen viser bl.a., at efter reformen er 11 pct. af de udsatte unge, som før reformen ville have været i højrisikogruppen for at blive førtidspensioneret, i stedet kommet i job eller uddannelse - 60 pct. af dem er kommet i ordinær beskæftigelse. Der er kun marginalt flere personer i alderen 20-39 år, der opnår tilknytning til arbejdsmarkedet gennem fleksjobordningen, end før reformen.

Analysen viser endvidere, at efter reformen får 34 pct. af de udsatte unge, der har været ledige i et til to år, tilknytning til det ordinære arbejdsmarked i stedet for en førtidspension, mens det før reformen kun var 6 pct. af de unge med samme observerbare karakteristika og ledighedsforløb.

4.2 Det nationale mål for forskning og udvikling

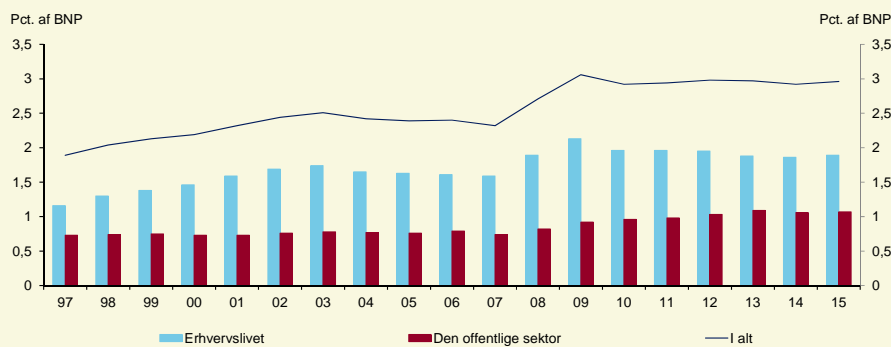
Det er regeringens målsætning, at de offentlige investeringer i forskning og udvikling skal udgøre mindst 1 pct. af BNP. Danmark har desuden tilsluttet sig EU's målsætning om, at de samlede offentlige og private investeringer i forskning og udvikling skal udgøre 3 pct. af BNP. Det er vigtigt for regeringen, at de offentlige forskningsinvesteringer bliver anvendt, så de skaber mest værdi for erhvervslivet og resten af samfundet. Derfor blev der i 2015 iværksat en effektanalyse af forskning- og innovationsindsatsen med henblik på at tilvejebringe et solidt grundlag for at prioritere de offentlige forskningsmidler. Dette skal også ses i sammenhæng med det strategiske arbejde med FORSK2025, der bliver et konsolideret overblik over fremtidens mest løfterige forskningsområder, som de ses fra erhvervsliv, organisationer, ministerier, vidensinstitutioner m.m.

Den samlede danske forskningsindsats er i dag betydeligt højere end for 10 år siden, og Danmark er blandt de højest rangerede lande i internationale sammenligninger, når det kommer til investeringer i forskning og udvikling.

De samlede udgifter til forskning og udvikling (FoU) i 2015 er opgjort til 60,0 mia. kr., hvoraf den offentligt finansierede forskning udgjorde 21,6 mia. kr. svarende til 1,07 pct. af BNP i 2015. Erhvervslivet bidrog med 38,4 mia. kr. svarende til 1,89 pct. af BNP i 2015, *jf. figur 4.3*.

De samlede offentlige og private investeringer i forskning og udvikling er steget fra 1,89 pct. af BNP i 1997 til 2,96 pct. af BNP i 2015. Danmarks investeringer i forskning og udvikling ligger dermed meget tæt på Europa 2020 målsætningen om 3 pct.

Figur 4.3
Private og offentlige investeringer i forskning og udvikling, 1997-2015

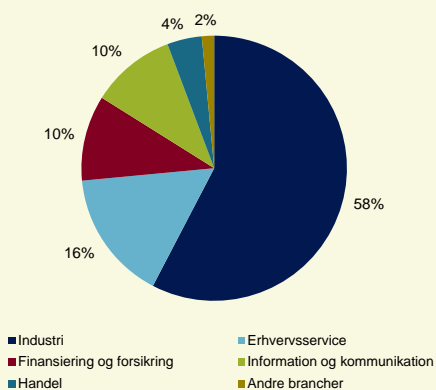

Anm.: Grundet den ekstraordinære revidering af nationalregnskabet november-version af 2015, er tallene tilbage til 2008 blevet justeret. Revideringen har bl.a. betydet opjusterede BNP-tal i 2013-2015. Det betyder imidlertid, at DK kommer under 3 pct. målsætningen i modsætning til tidligere antagelse. 2015 er foreløbige tal.

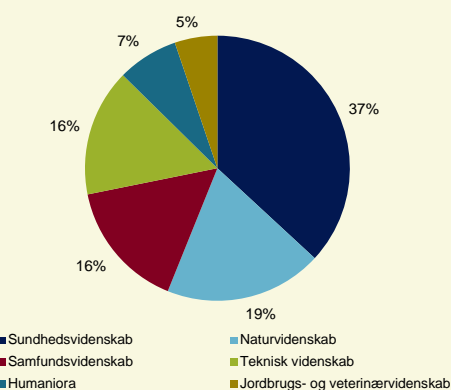
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Blandt de samlede udgifter til forskning og udvikling har danske virksomheder et fortsat højt investeringsniveau set i et historisk perspektiv, og virksomheder bidrager dermed med størstedelen af samfundets investeringer i forskning og udvikling.

Figur 4.4
Virksomhedernes investeringer i forskning og udvikling fordelt på brancher, 2015

Figur 4.5
Offentlige udgifter til forskning og udvikling, 2015

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Størstedelen af erhvervslivets samlede forsknings- og udviklingsinvesteringer foretages inden for industrisektoren, som siden 2008 har intensiveret forsknings- og udviklingsindsatsen markant *jf. figur 4.4*. Den næststørste investering i forskning og udvikling finder sted blandt virksomheder inden for erhvervsservice, der sammen med branchen for information og kommunikation står for godt en fjerdedel af investeringerne. Dog har begge brancher i de senere år haft en nedgang i deres forsknings- og udviklingsinvesteringer.

Blandt de offentlige investeringer går størstedelen til forskning og udviklingen i sundhedsvidenskab. Sundhedsvidenskab tegner sig for godt 37 pct., mens naturvidenskab tegner sig for 19 pct., og samfundsvidenskab og teknisk videnskab hver tegner sig for 16 pct. *jf. figur 4.5*. Blandt OECD-landene ligger Danmark nr. 1 for investeringer i sundhedsvidenskab ift. BNP, og Danmark ligger nr. 2 for investeringer inden for samfundsvidenskab ift. BNP efter Finland på en 1. plads, *jf. Forskningsbarometer 2016*.

Dansk forskning klarer sig godt i internationale sammenligninger og har en stærk gennemslagskraft. Den danske forskningsproduktion er høj, idet danske forskere publicerede godt 17.000 videnskabelige publikationer pr. mio. indbyggere i perioden 2012-2015. Det placerer Danmark på en 2. plads blandt OECD-landene, når videnskabelige publikationer holdes op imod befolkningstal, *jf. Forskningsbarometer 2016*. Samtidig er danske forskere blandt de mest citerede. Danmark ligger nr. 3 målt både på antallet af citationer per videnskabelig publikation og på andel af publikationer blandt de 10 pct. mest citerede publikationer, kun overgået af Island og Schweiz. Endvidere er Danmark dét land blandt OECD-landene, som har den højeste andel af publikationer, som er sampublicerede med erhvervslivet, *jf. Forskningsbarometer 2016*.

Danmark klarer sig også godt på innovationsområdet. Innovation defineres som viden og ideer, som omsættes til produkter og processer, der skaber forretningsmæssig og samfundsmæssig værdi. Ifølge European Innovation Scoreboard fra 2016, som sammenligner EU-landenes innovationsevne, ligger Danmark igen i år som nr. 2 i EU, kun overgået af Sverige. Samlet set præsterer Danmark over gennemsnittet på en række parametre, særligt inden for offentlig-private sampubliceringer og internationale sampubliceringer.

Iværksatte initiativer

Der er iværksat en række ambitiøse initiativer for at fremme forskning, udvikling og innovation. Nye større initiativer inden for forskning, udvikling og innovation, der er implementeret i 2016 eller under implementering, fremgår af *boks 4.1*.

Boks 4.1**Nye initiativer vedrørende forskning, udvikling og innovation**

- **FORSK2025:** FORSK2025 er et prioriteringsgrundlag for den strategiske forskning. Kataloget udgør et fagligt grundlag for politiske beslutninger og prioriteringer om fordelingen af forskningsreserven. Kataloget udgør et konsolideret overblik over fremtidens mest løfterige forskningsområder, som de ses fra erhvervsliv, organisationer, ministerier, vidensinstitutioner m.m. Kataloget offentliggøres i foråret 2017.
- **Øget regionalt vidensamarbejde i de videregående uddannelsesinstitutionernes udviklingskontrakter:** I forlængelse af vækstplanen Vækst og udvikling i hele Danmark har de videregående uddannelsesinstitutionerne, herunder universiteterne, udarbejdet et tillæg til deres udviklingskontrakter for 2015 til 2017 med et nyt pligtigt mål om øget regionalt vidensamarbejde, der skal styrke institutionernes samspil med virksomheder i hele landet.
- **Udviklingskontrakter med Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter (GTS-institutter):** Uddannelses- og Forskningsministeriet har indgået nye udviklingskontrakter med GTS-institutterne for 2016-2018, bl.a. med tre pligtige mål om hhv. øget regional vidensspredning, styrket synergi på tværs af innovationssystemet og styrket internationalisering af danske virksomheder.
- **Nationale strategier for rum og droner:** Den tidligere Regeringen har i 2016 lanceret en national rumstrategi samt en national dronestrategi. Strategierne skal styrke samarbejdet mellem virksomheder, offentlige myndigheder og forskere samt fremme udviklingen af teknologierne. I 2017 afsættes der yderligere 25 mio. kr. til rum-og droneområdet i Danmarks Innovationsfond.
- **Strategi for forskning og uddannelse vedr. Arktis, herunder aftale i Arktisk Råd:** I efteråret 2016 lancerede regeringen en strategi for forskning og uddannelse vedrørende Arktis, som rummer forslag til nye konkrete initiativer, der skal styrke den danske forskning i Arktis. I regi af Arktisk Råd er der desuden indgået en juridisk bindende aftale for forskningssamarbejde blandt de arktiske lande og observatørerne i Arktisk Råd. Denne underskrives på et ministermøde i 2017, og aftalen har til formål at styrke det generelle forskningssamarbejde om Arktis.
- **Handlingsplan for styrket vidensamarbejde med Israel:** Den tidligere regering har åbnet et nyt innovationscenter i Tel Aviv. Det giver danske virksomheder og videninstitutioner muligheder for at styrke deres relationer til et videnintensivt land med et kapitalstærkt marked. I forlængelse heraf har Uddannelses- og Forskningsministeriet i efteråret 2016 lanceret en handlingsplan med fokus på at styrke det dansk-israelske samarbejde på uddannelses-, forsknings- og innovationsområdet.
- **Klyngestrategi for 2016-2018:** Danmarks Klyngeforum, som består af seks ministerier sammen med de fem regioner, Danske Regioner og KL, har i 2016 lanceret en opdateret klyngestrategi, der bl.a. har fokus på at styrke videnbroen mellem danske virksomheder og uddannelses- og forskningsinstitutioner via erhvervsklynger og innovationsnetværk. Erhvervsklyngerne fungerer som faglige samlingspunkter for op mod 12.000 små og mellemstore virksomheder, hvor de kan sparre med danske videninstitutioner og med hinanden.
- **Markedsmodningsfonden:** I aftalen om fordeling af forskningsreserven for 2017 fremgår det, at Markedsmodningsfonden skal fremme automatisering og digitalisering i små og mellemstore produktionsvirksomheder.
- **Erhvervspartnerkabet for Avanceret Produktion:** Derudover har den tidligere regering haren etableret Erhvervspartnerkabet for Avanceret Produktion, som i årene 2016-2019 understøtter den digitale omstilling i danske produktionsvirksomheder.

Evaluering og effekter af tidligere initiativer

Der gennemføres løbende forskellige evalueringer og effektvurderinger som opfølgning på tidligere initiativer inden for forskning, udvikling og innovation. Gennemførte eller planlagte initiativer fremgår af *boks 4.2*.

Boks 4.2

Evaluering mv. af forskning, udvikling og innovation

- **Kortlægning af private fonde:** Den tidligere regering har kortlagt fondenes bidrag til forskning, innovation og videregående uddannelse med henblik på at skabe et bedre viden- og datagrundlag om fondenes betydning for området. Kortlægningen er sket i samarbejde med de større offentlige og private forskningsfinansierende råd, fonde og foreninger i Danmark.
- **Kortlægning af erhvervslivets forsknings- og innovationsaktiviteter:** Den tidligere regering har udarbejdet en detaljeret kortlægning af, hvor i landet erhvervslivets investeringer i forskning, udvikling og innovation er placeret, hvordan fordelingen har udviklet sig over tid, og hvordan brugen af de nationale forsknings- og innovationsvirkemidler fordeler sig regionalt. Rapporten viste, at andelen af innovative virksomheder på landsplan har ligget på et stabilt niveau, omkring 45 pct. i perioden 2008-10 til 2011-13. Endvidere er erhvervslivets forsknings- og udviklingsinvesteringer geografisk koncentreret, hvoraf 2/3 af investeringerne foretages i København, Københavns Omegn og Nordsjælland.
- **Performanceregnskab for innovationsmiljøerne 2016:** Rapporten har set på innovationsmiljøernes aktiviteter og resultater fra 2010 til 2015. Innovationsmiljøernes virksomheder har i 2015 opnået mere kapital fra eksterne investorer end nogensinde før. Det betyder, at der for hver statslig krone investeret er tiltrukket 5 kroner fra andre investorer.
- **Analyse af åbne forskningsdata:** I lyset af den forsknings- og innovationspolitiske redegørelse 2016 gennemføres der i 2017 en analyse af gevinsterne og omkostningerne ved at indføre åbne forskningsdata i Danmark.
- **Analyse af forskningens effekter:** Der er nedsat et tværministerielt udvalg vedr. effekten af den eksisterende forskningsindsats. Udvalgets arbejde forventes afsluttet ved udgangen af 2018. Formålet er at vurdere effekterne af den eksisterende offentlige forskningsindsats samt bidrage til bedre at kunne foretage prioritering af de forskellige offentlige forskningsindsatser.

4.3 Det nationale mål for klima og energi

Danmark er blandt andet omfattet af følgende bindende nationale mål fastsat i EU på klima- og energiområdet:

- En række årlige forpligtelser i perioden 2013-20 for ikke-kvoteomfattede udledninger af drivhusgasser. Målet skærpes frem mod 2020, hvor Danmarks udledning skal være reduceret med 20 pct. i forhold til niveauet i 2005.
- Andelen af vedvarende energikilder i det endelige energiforbrug skal øges til at udgøre 30 pct. i 2020 – en forøgelse fra ca. 16 pct. i 2005.
- 10 pct. af energiforbruget i transport (anvendt på vej og bane) i 2020 skal udgøres af vedvarende energi.

Regeringens energi- og klimapolitik

Regeringen ønsker, at Danmark fortsat skal være et foregangsland inden for grøn omstilling og energieffektivitet. Den grønne omstilling skal fortsætte på en bæredygtig og omkostnings-effektiv måde, hvor hensynet til danske arbejdspladser og konkurrenceevne går hånd i hånd med hensynet til miljø og klima. Regeringen arbejder for, at 50 pct. af det danske energibehov i 2030 bliver dækket af vedvarende energi. Regeringens langsigtede mål for 2050 er et Danmark som et lavemissions samfund, der er uafhængig af fossile brændsler.

Status for klima- og energipolitiske mål

I marts 2017 udkom Energistyrelsens seneste basisfremskrivning, der indeholder en status for fremdriften mod Danmarks nationale 2020-mål fastsat i EU på klima- og energiområdet.

Danmark har som led i EU's Klima- og Energipakke fra 2008 påtaget sig at nedbringe udledningerne fra de ikke-kvoteomfattede sektorer med 20 pct. i 2020¹ set i forhold til niveauet i 2005 og tillige opnå delmål på vejen mod 2020. Delmålene skærpes gradvist frem mod slutmålet i 2020. Af hensyn til naturlige udsving i udledningerne kan overopfyldelse fra et år gemmes og anvende det til målopfyldelse i et andet år.

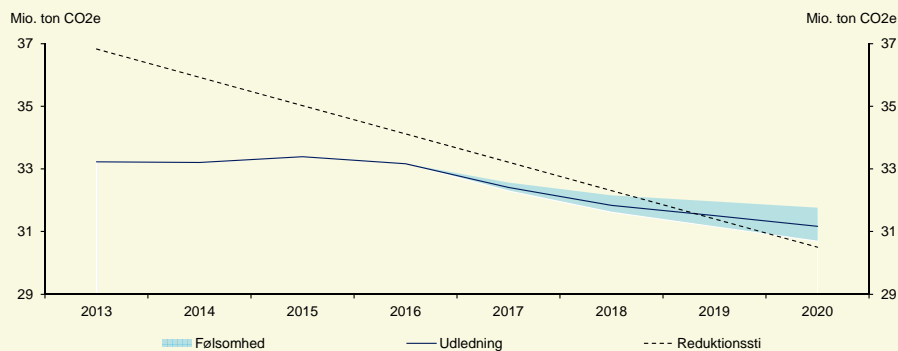
Der forventes aktuelt en betydelig overopfyldelse for perioden 2013-2019, mens der i enkeltåret 2020 forventes en mindre underopfyldelse, *jf. figur 4.6*. Da de forrige års overopfyldelse kan "gemmes" og anvendes til målopfyldelse i 2020, forventes Danmark samlet set at leve op til reduktionsforpligtelserne. Den akkumulerede overopfyldelse forventes at være på ca. 9 mio. ton CO₂-ækvivalenter i alt for hele forpligtelsesperioden.

---

¹ De ikke-kvoteomfattede udledninger omfatter primært udledningerne fra transport, landbrug og individuel opvarmning.

Figur 4.6
Ikke-kvoteomfattede udledninger 2013-2020 og EU-målsætningen (mio. ton CO₂e)

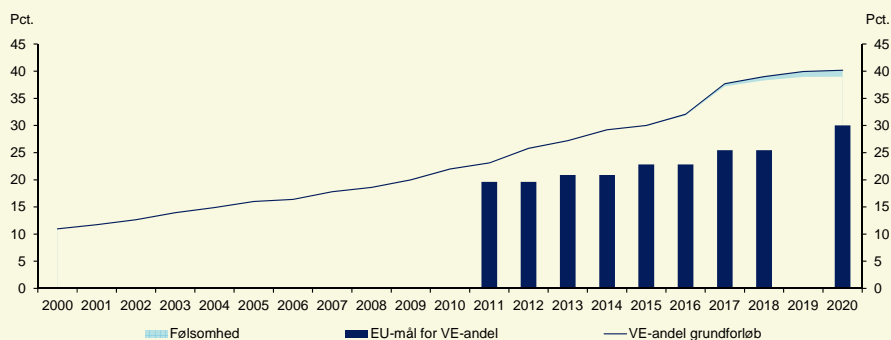

Anm.: De viste udledninger stammer fra Basisfremskrivning 2017, og ”følsomhed” illustrerer et spænd for udledningerne, hvis basisfremskrivningens følsomheder inddrages.

Kilde: Energistyrelsen (2017), Basisfremskrivningen 2017, marts 2017.

I forbindelse med EU's Klima- og Energipakke fra 2008 har Danmark ligeledes påtaget sig at øge den andel af det endelige energiforbrug, der stammer fra vedvarende energikilder (VE), til 30 pct. i 2020, en forøgelse fra ca. 16 pct. i 2005. Ifølge den seneste fremskrivning forventes målet overopfyldt med en andel af VE i det endelige energiforbrug på omkring 40 pct. i 2020, jf. figur 4.7.

Figur 4.7
VE-andel af det udvidede endelige energiforbrug

Anm.: Den vidste fremskrivning af VE-andel stammer fra Basisfremskrivning 2017. Andelen af vedvarende energi i det udvidede endelige energiforbrug ligger over det fastsatte EU-mål i hele perioden.

”Følsomhed” illustrerer et spænd for andelen, hvis Basisfremskrivningens følsomheder inddrages.

Kilde: Energistyrelsen (2017), Basisfremskrivning 2017, marts 2017.

EU's Klima- og Energipakke indeholder også et særskilt mål for anvendelsen af vedvarende energi i transportsektoren, hvor Danmark er forpligtet til at opnå en VE-andel i landtransport på mindst 10 pct. i 2020. Der er ingen delmål på vejen mod 2020. Energistyrelsen har udarbejdet en analyse (VE-analysen), der opstiller forskellige eksempler på, hvordan EU's mål om 10 pct. vedvarende energi i transportsektoren kan nås. Generelt kan det konkluderes, at det med de seneste ændringer i EU's regler for målopfyldelse er blevet lettere at opfylde målet.

I december 2016 blev der vedtaget et dansk iblandingskrav for avancerede biobrændstoffer på 0,9 pct. gældende fra 2020. Dette er højere end EU's krav om 0,5 pct. avancerede biobrændstoffer 2020. Opfyldelsen af dette krav vil medvirke til at opfylde det generelle 10 pct. krav i transportsektoren.

Regeringen vil i 2017 komme med et oplæg til, hvordan mankoen i forhold til VE-kravet for transportsektoren kan opfyldes.

Nye EU-mål for 2030

EU's stats- og regeringschefer vedtog i oktober 2014 de overordnede rammer for EU's klima- og energipolitik frem mod 2030. 2030-rammen indeholder som et centralt element et bindende mål om intern reduktion af EU's drivhusgasudledninger på mindst 40 pct. i 2030 i forhold til 1990. For at nå dette mål skal sektorerne omfattet af EU's kvotehandelssystem reducere udledningerne med 43 pct. i 2030 i forhold til 2005, mens sektorerne udenfor EU's kvotehandelssystem skal reducere udledningerne med 30 pct. i 2030 i forhold til 2005.

I oktober 2014 satte EU's stats- og regeringschefer yderligere mål for 2030. 27 pct. af energiforbruget i 2030 skal komme fra vedvarende energi. Målet er bindende for EU, men det fordeles ikke på de enkelte lande. Kommissionen har den 30. november 2016 fremsat forslag til revision af VE-direktivet, som skal sikre, at EU når sit mål for vedvarende energi i 2030. Derudover blev der sat et vejledende mål for 2030 om at forbedre energieffektiviteten med 27 pct. på EU-niveau i forhold til en business-as-usual-fremskrivning. Kommissionen har den 30. november 2016 fremlagt et forslag til revision af energieffektivitetsdirektivet og i den forbindelse foreslået at nyt bindende mål om 30 pct. forbedring af energieffektiviteten i 2030. Der er fortsat ikke lagt op til, at målet skal fordeles på de enkelte lande, men nås ved hjælp af bindende virkemidler i sekundær regulering på EU-niveau.

Som led i udmøntningen af 2030-rammen fremlagde EU-Kommissionen den 15. juli 2015 sit forslag til revision af kvotehandelsdirektivet for perioden efter 2020. Regeringen arbejder herunder for at gennemføre strukturelle reformer af det europæiske kvotehandelssystem, der korrigerer for systemiske fejl, herunder ved at mindske overskuddet af kvoter, så der i fremtiden er mere retvisende og klare prissignaler inden og uden for kvotesektoren til gavn for den grønne omstilling.

Kommissionen fremlagde den 20. juli 2016 sit forslag til byrdefordeling af reduktionsmålet på 30 pct. i 2030 i forhold til 2005 for den ikke-kvotebelagte sektor. Danmarks mål for de ikke-kvotebelagte sektorer er i forslaget fastsat til 39 pct. i 2030 ift. 2005. Danmark er parat til at påtage sig et ambitiøst 2030 mål for reduktion af udledninger uden for kvotesystemet. Regeringen vil udarbejde en omkostningseffektiv strategi for opfyldelse af Danmarks reduktion i 2030 inden udgangen af 2017.

Der er i de senere år gennemført en række aftaler m.v., der understøtter de klima- og energipolitiske mål.

Energiaftale 2012

Med energiaftalen fra 2012 har en bred kreds af partier i Folketinget vedtaget en lang række initiativer for at understøtte og udbygge den danske position på klima- og energiområdet samt understøtte EU-målsætningerne, jf. *Danmarks Nationale Reformprogram 2013*. Aftalen indebærer omfattende investeringer i vedvarende energi og energieffektivitet. Regeringen vil i efteråret 2017 komme med oplæg til en ny energiaftale efter 2020, blandt andet på baggrund af Energikommissionens arbejde. En ny energiaftale har til formål at sikre en forsat omstilling af energisektoren.

Energikommissionen

Den tidligere regering nedsatte i marts 2016 en Energikommission, som skal komme med anbefalinger til den danske energipolitik for perioden 2020-2030. Fokus er på, hvordan Danmark sikrer sig en stærk position i forhold til at kunne levere billig grøn energi til danskere ved at opnå en samfundsøkonomisk optimal integration af energisystemerne samtidig med, at konkurrencekraften i dansk energiproduktion og -teknologi fastholdes ved at udnytte omkostningseffektive og markedsbaserede styrkepositioner. Energikommissionen afslutter sit arbejde med en samlet rapport i 2017.

4.4 Det nationale mål for uddannelse

Regeringen har tiltrådt de overordnede EU-mål på uddannelsesområdet i Europa 2020-strategien om at reducere uddannelsesfrafaldet til 10 pct. for de 18-24-årige samt øge andelen af de 30-34-årige, der har afsluttet en videregående eller tilsvarende uddannelse, til mindst 40 pct. i 2020.

I 2015 var uddannelsesfrafaldet for de 18-24-årige 7,8 pct., mens 47,6 pct. af de 30-34-årige havde gennemført en videregående uddannelse. Dermed er de overordnede EU-mål nået. Samtidig viser de seneste tal fra Profilmodellen, der er en prognose for en ungdomsårgangs forventede uddannelsesniveau 25 år efter 9. klasse, at 92 pct. af 2015-ungdomsårgangen forventes at gennemføre mindst en ungdomsuddannelse. Som højest fuldførte uddannelse forventes 62 pct. at gennemføre en videregående uddannelse, heraf 27 pct. en lang videregående uddannelse. 22 pct. forventes at gennemføre en erhvervsuddannelse.

Den daværende V-regering nedsatte i januar 2016 en ekspertgruppe om bedre veje til en ungdomsuddannelse. Ekspertgruppen fik til opgave at komme med anbefalinger til, hvordan færre unge falder fra en ungdomsuddannelse, og hvordan alle unge får tilbud, som hjælper dem videre i uddannelse eller beskæftigelse. Den 28. februar 2017 afgav ekspertgruppen sine anbefalinger, som bl.a. går på en sammenhængende kommunal ungdomsindsats og etableringen af en ny Forberedende Uddannelse til at imødekomme unges diversitet og forskellige behov. Regeringen vil arbejde videre med ekspertgruppens anbefalinger, og i løbet af foråret 2017 vil der blive inviteret til politiske drøftelser om det videre arbejde.

Folkeskolen

Folkeskolereformen trådte i kraft ved skoleårets begyndelse i august 2014. Reformens mål er, at alle elever skal blive så dygtige, de kan, at folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater samt, at tilliden til og trivslen i folkeskolen skal styrkes.

Evalueringer af implementeringen af folkeskolereformen viser, at mellem 2014 og 2016 er der kommet flere elever, som har en høj grad af faglig deltagelse og interesse. Særligt blandt piger, elever fra såkaldte uddannelsesfremmede hjem, og elever med etnisk minoritetsbaggrund er der sket en positiv udvikling. Der er dog en markant stigning i andelen af elever, der tilkendegiver, at skoledagen er lidt eller alt for lang. Dette kan hænge sammen med, at den pædagogiske praksis ifølge lærere og pædagoger kun er ændret i et mindre omfang siden reformens ikrafttræden. Evalueringen peger også på, at der er et stort udviklingspotentiale i forhold til udbredelse af god skoleledelse, idet de fleste skoleledelser i dag kun er meget lidt involveret i fx den pædagogiske ledelse. Hovedparten af forældrene er fortsat tilfredse med skolen, skolens undervisere og deres børns skolegang, ligesom de var det i 2014. Flere forældre oplever dog i 2016, at der er støj og uro i børnenes undervisning end i 2014.

For at sikre bedre rammer for integrationen af flygtninge har den daværende V-regering i 2016 bl.a. styrket vidensgrundlaget om modtagelsestilbud og afsat midler til udviklingen af et screeningsmateriale, der skal hjælpe kommuner og skoler i deres vurdering af nyankomne elevers kompetencer. Derudover skal der udarbejdes et vejlednings- og et inspirationsmateriale til arbejdet med nyankomne elever i folkeskolen.

De faglige resultater for elever med udenlandsk herkomst ligger fortsat lavere end hos elever med etnisk dansk baggrund, men afstanden mellem de to elevgrupper er blevet mindre de senere år. 80 pct. af eleverne med udenlandsk herkomst fik således karakteren 2 eller derover ved de bundne afgangsprøver i dansk og matematik i 9. klasse i 2016. Den samme andel blandt elever med dansk oprindelse var 90 pct. I 2011 var de tilsvarende andele 72 pct. for elever med udenlandsk herkomst og 87 pct. for elever med dansk oprindelse².

Som opfølgning på et eftersyn af inklusionen i efteråret 2015 blev 96 procent målsætningen afskaffet, og regeringen og KL arbejder nu ud fra en generel ambition om, at alle børn skal være en del af fællesskabet, og at hvert enkelt barn skal trives og udvikle sig fagligt. En målsætning med folkeskolereformen er, at eleverne i 2020 skal undervises af lærere med undervisningskompetence i faget, og der blev afsat 1 mia. kr. til at indfri dette mål. I skoleåret 2015/16 blev eleverne i 83,2 pct. af den fagopdelte undervisning undervist af lærere med kompetence inden for det pågældende fag. Det er en stigning ift. året før på 1,6 pct.

Erhvervsuddannelser

Reformen om Bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser trådte i kraft fra skoleåret august 2015. En af målsætningerne er, at flere skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse. Det er målet, at 25 procent vælger en erhvervsuddannelse i 2020, og at 30 procent vælger en i 2025. Derudover er et af målene at øge gennemførelsesprocenten til mindst 60 procent i 2020 og 67 procent i 2025.

---

² Da visse elever på 9. klassetrin ikke indgår i karakterindberetningen, er det sandsynligt, at den reelle andel af elever, som på landsplan opnår mindst 2 i dansk og matematik, er lavere end angivet her.

Efter et års tid med reformen er der en række positive tendenser. Langt flere elever tager en erhvervsuddannelse med en eux, som kombinerer en erhvervsuddannelse med en gymnasial eksamen. Der er generelt et positivt billede af elevernes trivsel. Det er dog fortsat en stor udfordring at få flere til at søge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse, da tallet i dag er 18,4 procent. Samtidig er det kun 50 procent af de elever, der startede på en erhvervsuddannelse i 2015, der forventes at fuldføre uddannelsen.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter indgik i august 2016 Trepartsaftale om tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft i hele Danmark. Med aftalen forpligter arbejdsgiverne sig på at oprette 8.000-10.000 ekstra praktikpladser. Det blev bl.a. besluttet, at der skal oprettes en række fordelsuddannelser, som er uddannelser, hvor eleverne er sikret at kunne afslutte deres erhvervsuddannelse med en virksomhedspraktik.

De gymnasiale uddannelser

I skoleåret 2017/2018 træder aftalen om styrkede gymnasiale uddannelser i kraft. Reformen af de gymnasiale uddannelser skal styrke elevernes faglighed, den almene dannelse og øge de unges muligheder for videre uddannelse.

Adgangsforudsætningerne til de gymnasiale uddannelser skærpes, så det sikres, at de unge, der optages, er parate til at følge undervisningen og gennemføre uddannelsen. Desuden målrettes studieretningerne, så de peger frem mod videregående uddannelse og sikrer, at det bliver overskueligt for eleverne målrettet at vælge studieretning

I reformen indgår en særlig indsats i forhold til at styrke elevernes kompetencer indenfor naturvidenskab, matematik og sprog. Elevernes digitale dannelse prioriteres i alle fag, og desuden lægges der særlig vægt på at styrke elevernes innovative kompetencer, globale kompetencer og karrierekompetencer.

Hf-uddannelsen har med reformen fået en ny og moderne profil, som skal skabe fagligt dygtige elever, der motiveres til at læse videre.

De skærpede adgangskrav forventes i kombination med øget støtte til elevernes valg af studieretning at medføre, at en større andel af eleverne gennemfører den valgte uddannelse og vælger at påbegynde og gennemføre en videregående uddannelse. Reformen forventes desuden at understøtte målet om, at flere unge skal tage en erhvervsuddannelse.

Voksen- og efteruddannelsesområdet

Med trepartsaftalen fra august 2016 blev det besluttet, at der nedsættes en ekspertgruppe, der skal tilvejebringe den nødvendige viden for, at der i trepartsregi senere kan drøftes, hvordan hele voksen- og efteruddannelsessystemet kan styrkes i fremtiden. Ekspertgruppen forventes at afrapportere mulige løsningsmodeller til regeringen og arbejdsmarkedets parter inden udgangen af maj 2017.

De videregående uddannelser

Bedre rammer for ledelse

Regeringen har indgået en politisk aftale om at skabe bedre ledelsesmæssige rammer på universiteterne. Universiteternes samfundsmæssige rolle og ansvar skal tydeliggøres i lovgivningen, og procedurerne for udpegning af bestyrelserne skal afspejle den store samfundsmæssige betydning. Universiteterne skal fortsat være politisk uafhængige og have en meget høj grad af autonomi, herunder ubetinget forskningsfrihed. Med klare rammer for ledelsen af universiteterne er der rum for øget frihed og dermed mulighed for afbureaukratisering i sektoren. Regeringen vil tilsvarende se på de ledelsesmæssige rammer for de øvrige videregående uddannelsesinstitutioner. For professions- og erhvervsrettede uddannelsesinstitutioner er det vigtigt at fastholde den tætte regionale forankring af hensyn til uddannelsernes kvalitet og relevans for det regionale arbejdsmarked.

Udvalg om bedre universitetsuddannelser

Regeringen har nedsat et udvalg, som skal opstille konkrete modeller for bedre universitetsuddannelser. Udvalget skal blandt andet se på uddannelsernes længde, indhold og opbygning. Målet er at styrke kvaliteten i uddannelserne og forbedre sammenhæng mellem uddannelserne og arbejdsmarkedet.

Dimensionering

Fra studieoptaget 2015 indførtes ledighedsbaseret dimensionering på de videregående uddannelser. Målet er at flytte optaget på uddannelser med systematisk overledighed til uddannelser med bedre jobudsigter. Der er samtidig etableret et digitalt overblik (Uddannelseszoom), så kommende studerende får nem adgang til sammenlignelige informationer om blandt andet uddannelsernes ledighed og beskæftigelsesmuligheder. Fra 2017 omfatter Uddannelseszoom vurderinger fra studerende og færdiguddannede af uddannelsernes kvalitet og relevans.

Justering af fremdriftsreformen

Fremdriftsreformen blev justeret i efteråret 2015 på baggrund af en bred politisk aftale. Aftalen skal bidrage til, at institutionerne får mere fleksible rammer til at tilrettelægge uddannelserne efter konkrete behov samt til at nå målet om at reducere studietidsoverskridelsen med 4,3 måneder ud over normeret tid frem mod 2020. Det er hensigten, at justeringstiltagene i kombination skal understøtte ledelsens opgave med at finde en god balance mellem studiefremdrift og en hensigtsmæssig tilrettelæggelse af uddannelser, der ikke skaber unødige barrierer for institutionerne og de studerende.

Omlægning af SU

Efter 2017 vil regeringen med afsæt i udspillet *Et stærkere Danmark – Et mere robust SU-system* fremlægge et udspil til en omlægning af SU'en. Hele det direkte provenu i 2019-2025 foreslås placeret i en kompetencepulje, som skal anvendes til at styrke danskernes kompetencer og ruste arbejdsstyrken til fremtidens arbejdsmarked.

Vækst i hele Danmark

Udbuddet af videregående uddannelser skal være bredt både fagligt og geografisk. Professionshøjskolerne og erhvervsakademierne skal sikre en regional uddannelsesdækning og derved understøtte, at der er adgang til kvalificeret arbejdskraft i alle dele af landet. Der er

samtidig et universitet i alle regioner. Regeringen sigter konkret efter at øge andelen af 30-årige med en videregående uddannelse for at fremme en god forsyning af veluddannet arbejdskraft i alle dele af landet.

Samspillet mellem de videregående uddannelsesinstitutioner og de regionale virksomheder vil blive styrket i 2017, dels ved at give bedre mulighed for regional tilpasning af de tekniske og merkantile erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser, og dels ved at give videregående uddannelsesinstitutioner mulighed for at gennemføre større dele af en uddannelse på andre lokaliteter end det godkendte udbudssted, fx ved øget anvendelse af digitalt tilrettelagte uddannelser.

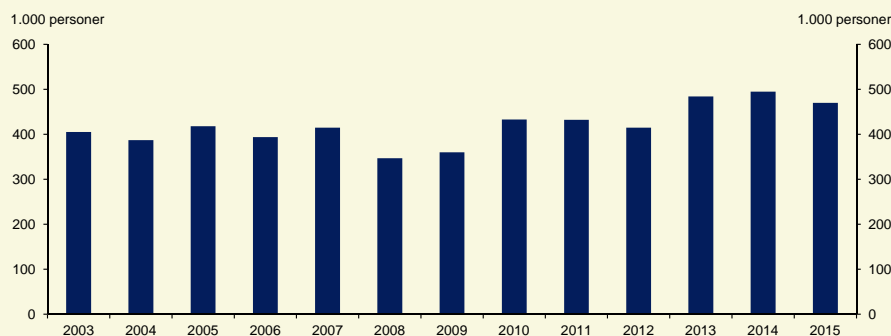
4.5 Det nationale mål for social inklusion

Det er regeringens mål, at flere inkluderes i fælleskabet på arbejdsmarkedet, og at færre er socialt udsatte. Med reformer har den tidligere regering styrket den økonomiske tilskyndelse til at deltage aktivt på arbejdsmarkedet. Samtidigt satte den tidligere regering retning for socialpolitikken fremover ved at fastsætte ti mål for social mobilitet. Den nuværende regering har tilsluttet sig disse og vil ligeledes forfølge de ti mål.

Den danske regering har som led i EU-2020 strategien et mål om, at antallet af personer i husstande med meget lav beskæftigelsesgrad (LWI) skal reduceres med 22.000 frem mod 2020. Udviklingen i det danske mål bliver, som for de øvrige medlemsstater, målt i forhold til 2008.

I 2015 var der ifølge Eurostat 470.000 personer i husstande med meget lav beskæftigelsesgrad. Det er et fald på 25.000 personer i forhold til 2014, *jf. figur 4.8*. Det økonomiske tilbageslag i 2008-2009 og den efterfølgende periode med svag økonomisk vækst betød en stigning i antallet af personer i husstande med LWI. Den væsentligste årsag til stigningen mellem 2008 og 2014 var den lavere beskæftigelse i perioden.

Figur 4.8
Antal personer i husstande med meget lav beskæftigelsesintensitet

Anm.: LWI-husstande er defineret som husstande, hvor den gennemsnitlige beskæftigelse for personer mellem 18 og 59 år (ekskl. studerende under 25 år) er mindre end 20 pct. set over et kalenderår.

Kilde: Eurostat.

Der er imidlertid fremgang på arbejdsmarkedet med stigende beskæftigelse og faldende ledighed. Siden udgangen af 2012 og frem til 4. kvartal 2016 har ca. 127.000 flere fået job i den private sektor. Fremgangen på arbejdsmarkedet har også medført et fald i ledigheden på knap 50.000 personer fra toppen medio 2012 til starten af 2017. Den positive udvikling på arbejdsmarkedet ventes at fortsætte.

De senere års reformer af blandt andet førtidspension, kontanthjælps-, sygedagpenge- og dagpengesystemet har skabt rammerne for, at flere kan blive en aktiv del af arbejdsmarkedet fremover. Et fælles mål for reformerne er, at flest muligt skal i arbejde og forsøge sig selv.

Sideløbende med, at de økonomiske incitamenter til at arbejde er forstærket, er der fokus på indsatser, der skal hjælpe sårbare og udsatte personer videre i livet og ind på arbejdsmarkedet.

Et eksempel er ressourceforløb, som med førtidspensionsreformen fra 2013 tilbydes personer, der har komplekse problemer ud over ledighed, og som er i risiko for at få førtidspension. Forløbet giver den enkelte en tværfaglig og helhedsorienteret indsats, der skal bidrage til at udvikle arbejdsevnen. Der er tale om beskæftigelsestilbud, sociale tilbud og sundhedsmæssige tilbud, fx støtte fra psykolog eller terapeut, kurser i at håndtere angst og stress, hjælp til boligproblemer og mentorstøtte. Et andet eksempel projektet om et integreret beskæftigelses- og socialprojekt om overgangen til og fastholdelse af job for længerevarende aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, *jf. boks 4.4*.

Initiativer til understøttelse af social inklusion

Parallelt med at flere skal inkluderes på arbejdsmarkedet, arbejder regeringen også på, at færre skal være socialt ekskluderet. Det handler om at give den enkelte det bedste afsæt for at nå længst muligt med de ressourcer, som den enkelte har til rådighed, og støtte effektivt op omkring de familier, der har behov for hjælp.

Det kræver blandt andet, at flere mennesker, der er i en sårbar og udsat situation, møder en mere effektiv social indsats. Regeringen har med etablering af ti mål for social mobilitet sat retning for socialpolitikken og understøtter samtidigt en vidensbaseret indsats, der på baggrund af dokumenteret virksomme metoder bringer den enkelte videre i livet, jf. de ti mål angivet i *boks 4.3*.

Boks 4.3

Regeringens ti mål for social mobilitet

Den tidligere regering præsenterede i maj 2016 ti mål for social mobilitet, som også den nye regering vil forfølge. De sociale mål skal sætte retning for og skabe større fremdrift i socialpolitikken:

Flere skal være en del af arbejdsfællesskabet

1. Udsatte børn og unges faglige niveau i folkeskolen skal forbedres
2. Flere udsatte unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse
3. Flere personer med handicap skal i uddannelse og beskæftigelse
4. Flere personer med psykiske vanskeligheder eller sociale problemer skal i uddannelse og beskæftigelse
5. Flere personer udsat for vold i nære relationer skal i uddannelse og beskæftigelse.

Færre skal være socialt udsatte

6. Færre udsatte unge skal begå kriminalitet
7. Færre skal være hjemløse
8. Større effekt af stofmisbrugsbehandlingen
9. Større effekt af alkoholbehandlingen
10. Flere uden for arbejdsfællesskabet skal deltage i den frivillige indsats

Det sker konkret blandt andet ved at understøtte udvikling og udbredelse af metoder, der virker på socialområdet. I den forbindelse kan blandt andet nævnes Udviklings- og Investeringsprogrammet, jf. *boks 4.4*.

Der stilles viden om dokumenterede metoder til rådighed på Vidensportalen.dk, som er en del af Socialstyrelsen under Børne- og Socialministeriet. Socialstyrelsen stiller også redskaber til rådighed for kommunerne og institutionerne i forbindelse med arbejdet med virksomme metoder, fx et redskab som anvendes til at identificere lovende praksis, der har særlig stor sandsynlighed for at skabe positive forandringer for borgerne.

Som en del af sin socialpolitiske dagsorden udarbejder regeringen (fra 2016) årligt en socialpolitisk redegørelse. Redegørelsen følger op på regeringens ti mål for social mobilitet og giver svar på, hvem udsatte og mennesker med handicap er, og hvordan man hjælper dem bedst.

Boks 4.4**Initiativer til understøttelse af social inklusion**

- **Støtte i overgang til og fastholdelse af job:** Udvikling og afprøvning af en integreret beskæftigelses- og socialindsats, fx ved at borgeren får én kontaktperson i overgangen fra ledighed til job. Der er afsat 39,1 mio. kr. fra Satspuljen for 2017 og initiativet ventes at omfatte ca. 750 længerevarende aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere.
- **Helhedsorienteret indsats for at fremme social inklusion af udsatte voksne:** En bred politisk aftale blev indgået i november 2016 om revision af servicelovens voksenbestemmelser. Ét af de konkrete initiativer er en udvidelse af kommunernes mulighed for at sætte ind med tidlige, forebyggende indsatser, fx gruppebaserede støtte og tilbud i samarbejde med den frivillige sektor såsom netværksgrupper til træning af sociale kompetencer.
- **Udviklings- og investeringsprogram på voksenområdet:** Formålet er at indsatserne for gruppen af udsatte voksne i endnu højere grad kommer til at gøre en reel forskel, hjælper dem med deres sociale problemer og gør dem i stand til at mestre en større del af deres eget liv. Der er afsat 249 mio. kr. fra Satspuljen i 2017.
- **Strategi om Holdninger og Handicap:** Strategien blev offentliggjort i januar 2016 af det Centrale Handicapråd. Formålet er at nedbryde fordomme og flytte holdninger om mennesker med handicap for derved at skabe bedre inklusion. Strategien indeholder initiativer og anbefalinger til både børn og unge, virksomheder, foreninger, offentlige myndigheder samt personer med handicap.
- **En samlet indsats mod vold i nære relationer:** Eksisterende ambulante behandlingstilbud til både voldsudsatte og voldsudøvere styrkes. Desuden etableres en national enhed mod vold i nære relationer, som bl.a. skal drive en national hotline og juridisk rådgivning. Der er afsat 65,6 mio. kr. fra Satspuljen for perioden 2017-2020.
- **Bedre kvalitet i dagtilbud:** Med finansloven har regeringen afsat 580 mio. kr., som skal højne kvaliteten i dagtilbuddene, så trivsel og læring øges for alle børn. En del af midlerne forventes foreslået udmøntet til initiativer, der kan være med til at forebygge negativ social arv allerede mens børnene går i dagtilbud.
- **Forskningsprojekt ”styrket overgang til skole for udsatte børn i dagtilbud”:** Formålet er at undersøge, hvilke pædagogiske metoder og indsatser der har effekt i forhold til at styrke kognitive og sociale kompetencer blandt udsatte børn i alderen 4-6 år. Konkrete indsatser bliver afprøvet i tre kommuner med dagtilbud beliggende i særligt udsatte boligområder. Projektperioden er fra 2016-2018.

5. Institutionelle spørgsmål og interessentinddragelse

Der er i Danmark en fast procedure for Folketingets inddragelse i den danske og europæiske vækst- og beskæftigelsesdagsorden. Det sker som en prioriteret del af den danske EU-beslutningsprocedure, når Europa 2020-strategien og det europæiske semester er på dagsordenen i EU, i de enkelte rådsformationer og i Det Europæiske Råd.

Regeringen og Folketinget har aftalt en udvidet inddragelse af Folketingets Europaudvalg og Finansudvalg i forhold til drøftelserne om det europæiske semester og det nationale reformprogram. Dette indebærer, at regeringen (i tillæg til de løbende drøftelser af den europæiske vækst- og beskæftigelsesdagsorden) orienterer og drøfter de vigtigste spørgsmål med Folketingets Europaudvalg og Finansudvalg. Der afholdes som følge heraf tre årlige fælles samråd i løbet af det europæiske semester. Proceduren er følgende:

I efteråret, efter offentliggørelsen af Kommissionens årlige vækstundersøgelse, orienterer regeringen Europaudvalget og Finansudvalget om indholdet af vækstundersøgelsen.

I løbet af foråret orienterer regeringen på et fælles samråd de to folketingsudvalg om det forventede indhold af Danmarks nationale reformprogram og konvergensprogram samt om Kommissionens landerapport for Danmark.

Dertil orienterer regeringen - efter fremlæggelsen af Kommissionens landespecifikke anbefalinger – på et fælles samråd folketingsudvalgene om Kommissionens udkast til landespecifikke anbefalinger.

De tre samråd betegnes som "det nationale semester" og er i lyset af den tættere koordinati-on af den økonomiske politik i EU et eksempel på en styrket rolle for de nationale parlamen-ter i EU.

Kontaktudvalget for Europa 2020-strategien er omdrejningspunkt for den nationale forankring af Europa 2020-strategien og det europæiske semester i Danmark. Udvalget blev nedsat allerede i 2001 i forbindelse med vedtagelsen af Lissabon-strategien og består af ca. 30 regionale og lokale myndigheder samt en bred vifte af organisationer med interesse for den europæiske vækst- og beskæftigelsesdagsorden. De regionale og lokale myndigheder er centrale i forhold til den nationale udmøntning af vækst- og beskæftigelsespolitikken.

Kontaktudvalget træder ikke i stedet for de forskellige EU-specialudvalg inden for rammerne af den danske EU-beslutningsprocedure, men fungerer som et parallelt hørings- og konsultationsled på vækst- og beskæftigelsesområdet. Udvalget er et vigtigt forum for dialog mellem beslutningstagere og interesseorganisationerne om den europæiske vækst- og beskæftigel-

sesdagsorden og er central i forhold til at skabe konsensus om danske prioriteter på vækst og beskæftigelsesområdet.

Udvalget mødes i udgangspunktet typisk fire gange om året, dels på ministerniveau og dels på embedsmandsniveau. I første halvår holdes kontaktudvalget informeret om forløbet af det europæiske semester, den aktuelle europæiske vækst- og beskæftigelsesdagsorden samt udarbejdelsen af det nationale reformprogram. I andet halvår orienteres kontaktudvalget om Kommissionens årlige vækstundersøgelse, og der afholdes temadrøftelser med fokus på elementer af vækst- og beskæftigelsesdagsordenen, f.eks. blev der i november 2016 afholdt et møde ledet af udenrigsministeren med fokus på de aktuelle drøftelser vedrørende EU's fremtid samt konsekvenserne af den britiske afstemning om udtræden af Den Europæiske Union.

Udkastet til Danmarks Nationale Reformprogram 2017 blev sendt i høring i kontaktudvalget og drøftet på et møde i udvalget den 22. marts 2017 med efterfølgende mulighed for udvalget til at afgive skriftlige bemærkninger. Udvalgets bemærkninger er så vidt muligt søgt afspejlet og indarbejdet i det nationale reformprogram.

Boks 5.1

Regeringens orientering af Folketinget om det europæiske semester og det nationale reformprogram ("det nationale semester")

2. december 2016: Fælles samråd i Folketingets Europaudvalg og Finansudvalg om Kommissionens Årlige Vækstundersøgelse 2017 og Kommissionens varslingsrapport 2017 under proceduren for makroøkonomiske ubalancer.

5. april 2017: Fælles samråd i Folketingets Europaudvalg og Finansudvalg om det forventede indhold af Danmarks Nationale Reformprogram og Konvergensprogram for 2017 samt Kommissionens landerapport for Danmark mv.

14. juni 2017: Fælles samråd i Folketingets Europaudvalg og Finansudvalg om Kommissionens udkast til landespecifikke anbefalinger for 2017.

2016/17:13

April 2017

Økonomi- og Indenrigsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Tlf. : +45 7228 2400
E-mail: oim@oim.dk

ISBN 978-87-93422-51-3 (pdf version)

Design, omslag: e-Types
Design, indhold: Økonomi- og Indenrigsministeriet

Publikationen kan hentes på
oim.dk / fm.dk / stm.dk

Økonomi- og Indenrigsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Tlf. : +45 7228 2400